



CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA



НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА



MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 17/1234 din 21.02 2018

Domnului Andrian CANDU
Președinte al Parlamentului
Republicii Moldova

Stimate domnule Candu,

Prin prezenta, în conformitate cu prevederile art.44¹, alin.(2) al Legii nr.1104-XV din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, vă remitem alăturat Raportul de activitate pentru anul 2017.

Cu respect,

director

Bogdan ZUMBREANU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>357</u>
<u>23</u>	<u>02</u> 20 <u>18</u>
Ora	



RAPORT DE ACTIVITATE
al
Centrului Național Anticorupție

2017

Chișinău 2018

Conținut:

1. Introducere	3
2. Factorii determinanți ai activității CNA	4
2.1. Evoluția cadrului normativ și instituțional al CNA	4
2.2. Disponibilitatea instrumentariului necesar	4
2.3. Dependența proceselor CNA de alte organe.....	5
2.4. CNA în percepția cetățenilor	5
3. Implementarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție 2017-2020	7
4. Analiza corupției și a riscurilor strategice de apariție a fenomenului	13
5. Prevenirea corupției. Educație anticorupție	16
5.1. Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative	16
5.2. Evaluarea integrității instituționale	18
5.2.1. Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice	18
5.2.2. Testarea integrității profesionale	19
5.3. Educare și sensibilizare anticorupție	20
6. Combaterea corupției	23
6.1. Examinarea plîngerilor, cererilor și petițiilor cetățenilor	23
6.2. Depistarea și investigarea infracțiunilor de corupție	23
6.3. Asigurarea recuperării prejudiciilor pe cauze penale	27
6.4. Finalitatea judiciară a cauzelor de corupție instrumentate de CNA	28
7. Analiza, prevenirea și combaterea spălării banilor	32
8. Cooperarea internațională a CNA	38
ANEXE	42
I. <i>Produse analitice relevante</i>	42
II. <i>Exemple de proiecte supuse expertizei anticorupție care au stabilit riscuri sporite</i>	44
III. <i>Campanii de sensibilizare anticorupție realizate de CNA</i>	48
IV. <i>Indicii statistici privind activitatea de depistare a infracțiunilor</i>	51
V. <i>Exemple de cauze de rezonanță socială investigate.....</i>	52

1. Introducere

Prezentul raport însumează rezultatele activității Centrului Național Anticorupție în anul 2017, bazate pe date statistice privind depistarea și investigarea infracțiunilor de corupție, conexe corupției și alte infracțiuni, exemplificarea cazurilor care au avut un impact major în societate, finalitatea judiciară a cauzelor de corupție, precum și progresele obținute în prevenirea corupției și cooperare internațională.

În acest sens, structura raportului decurge din atribuțiile Centrului prevăzute de art.4 al Legii 1104/2002 *Cu privire la Centrul Național Anticorupție* și se reprezintă în următorul fel:

- Factorii determinanți ai activității CNA.
- Implementarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020.
- Analiza corupției și a riscurilor strategice de apariție a fenomenului.
- Prevenirea corupției. Educație anticorupție.
- Combaterea corupției.
- Analiza, prevenirea și combaterea spălării banilor.
- Cooperarea internațională.
- Anexe.

Raportul a fost elaborat în vederea asigurării principiului de transparență în activitate, precum și este condiționat de obligația informării anuale a Parlamentului despre activitatea Centrului Național Anticorupție.

2. Factorii determinanți ai activității CNA

În sensul proiectării unei imagini de ansamblu asupra CNA, analiza SWOT scoate în evidență un șir de factori, în mare parte externi, care au influențat în mod pozitiv și negativ procesul de activitate și dezvoltare al CNA.

2.1. *Evoluția cadrului normativ și instituțional al CNA*

La finele lunii martie 2017, CNA a fost investit cu atribuție nouă – recuperarea bunurilor infracționale, fiind completat, în acest sens, art.4 alin.(1) din Legea nr.1104/2002 *cu privire la Centrul Național Anticorupție*.

Concomitent, au fost introduse modificări și completări de rigoare la legislația penală a Republicii Moldova. De altfel, ca elemente noi, dar necesare pentru Republica Moldova, au fost definite în Codul de procedură penală astfel de noțiuni precum: bun infracțional, investigații financiare paralele. De asemenea, legiuitorul a introdus în Codul de procedură penală un capitol nou denumit „Recuperarea bunurilor infracționale”, menit să reglementeze întreg procesul de recuperare a bunurilor infracționale.

Ulterior, la 13.07.2017, Parlamentul R.Moldova a aprobat instituirea în cadrul CNA a noii subdiviziuni specializate – Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (cu statut de direcție). În acest sens, progresele în domeniul vizat vor fi dictate de eforturile ulterioare ale tuturor autorităților implicate în acest proces.

O altă modificare, care necesită a fi menționată, este adoptarea de către Parlament a noii Legi cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor, la 22.12.2017. Aceasta reprezintă o continuitate a Legii nr.190 din 26.07.2007, care include prevederi ajustate la cele mai noi standarde internaționale în domeniu.

2.2. *Disponibilitatea instrumentariului necesar*

În Secțiunea 1.1. „Factorii determinanți pentru eficiența CNA” din Raportul de activitate al Centrului Național Anticorupție pentru perioada 2014 - 11 luni 2015 (publicat pe pagina web a Centrului), au fost identificate mai multe impedimente în aplicarea instrumentariului de prevenire și combatere a corupției și infracțiunilor conexe.

Deși, testarea integrității profesionale a fost unul din acele instrumente supuse multiplelor blocaje de ordin legislativ, astăzi aplicarea acestuia rămâne a fi în impas, fapt determinat de îndelungatul proces de desemnare a judecătorilor specializați și tergiversarea investirii acestora cu dreptul de acces la secretul de stat, condiții indispensabile pentru derularea întregului mecanism de asigurare a integrității instituționale în cadrul autorităților publice.

Ori, după cum s-a menționat și în Raportul de activitate pentru 2014-2015, aplicarea instrumentului de testare a integrității a demonstrat, în termeni reduși de 8 luni, efecte semnificative în respectarea condiționalității de obiectivism și imparțialitate a serviciului public în general.

În același timp, implementarea unui soft de raportare „e-integritate” de către autorități va implica în mare măsură voința administrativă la nivel de management prin aplicarea de către autoritățile raportoare a noilor soluții electronice dezvoltate de CNA.

2.3. Dependența proceselor CNA de alte organe

La compartimentul măsurilor de documentare și investigare a cazurilor de corupție, CNA a fost determinat să-și orienteze resursele atât pe cauzele aflate în instrumentarea nemijlocită a organului de urmărire penală din cadrul CNA, cât și pe cauzele penale în care exercitarea urmăririi penale a fost efectuată de procurorii anticorupție. În acest sens, este de menționat că în a doua jumătate a anului 2016, urmărirea penală pe cazurile de corupție de „nivel înalt” a fost atribuită în competența exclusivă a Procuraturii Anticorupție (Legea nr.152/2016). Ulterior, fiind detașați și o parte din ofițerii de urmărire penală din cadrul CNA.

Totuși, indiferent de eforturile Procuraturii Anticorupție și ale CNA în acest sens, finalitatea judiciară a cauzelor de corupție rămâne a fi principalul indicator pentru societatea din R.Moldova, precum și partenerii de dezvoltare, în aprecierea eficienței politicilor statului în lupta contra corupției. Însă, și în prezent, se întâlnesc practici neuniforme de judecare a proceselor de corupție, tendințe descrise în secțiunea VI al prezentului raport.

Dar și la capitolul prevenirii corupției, experții din cadrul CNA atestă tendințe din partea autorilor de proiecte ale actelor legislative și normative de a solicita expertiza anticorupție în „regim de urgență, în termene sub cele 10 zile prevăzute metodologic. Acest fapt afectează indirect eficiența înlăturării riscurilor de coruptibilitate de către autorii proiectelor (în cazul proiectelor promovate în regim de urgență și condiții quasi-transparente gradul de remediere a riscurilor de coruptibilitate identificate în REA este destul de mic, iar în unele cazuri autorii trec sub tăcere și ignoră obiecțiile/propunerile formulate în REA; uneori autorii proiectelor „trișează”, invocând în sinteza obiecțiilor și recomandărilor la proiecte lipsa oricăror obiecții din partea CNA, fie menționează că obiecțiile sunt luate în calcul, iar de facto proiectul nu este modificat).

2.4. CNA în percepția cetățenilor

Potrivit Barometrului Opiniei Publice din decembrie 2017, CNA s-a bucurat de un grad de încredere de 15,5% din partea populației. Comparativ, în octombrie 2016, 12,1% din respondenți au optat pentru încredere în Centrul Național Anticorupție. Totodată, corupția rămâne a fi printre primele 5 probleme sociale cu care se confruntă populația Republicii Moldova.

O evoluție importantă este reflectată și în Indexul Integrității Publice, care evaluează capacitatea societății de a controla corupția și de a se asigura că resursele publice sunt cheltuite fără practici corupte. IPI este un indice complex, incluzând șase componente: independența judiciară, povara administrativă, deschiderea comerțului, transparența bugetului, e-cetățenia și libertatea presei. În anul 2017, Republica Moldova și-a îmbunătățit poziția la 56 din 109, cu un scor de 6,44 (în comparație cu anul 2015, când a înregistrat scorul 6,26, cu poziția de 60 din 109).

Acțiunile de promovare a imaginii Centrului Național Anticorupție s-au axat, în mare parte, pe transparentizarea activității instituției, atât în domeniul combaterii corupției, cât și prevenirii acesteia. Publicul larg a fost informat în timp real, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, despre rezultatele măsurilor speciale de investigație și acțiunilor de urmărire penală, efectuate de ofițerii și procurorii anticorupție, pe cazuri de corupție cu un impact social major.

Pe partea de prevenire, un pas important a fost elaborarea și supunerea consultărilor publice a principalului document național de politici: Strategia Națională de Integritate și Anticorupție 2017-2020. Ulterior, au fost promovate materialele video și grafice ale Campaniei „Integritatea este Libertate”.

În scopul de a oferi cetățenilor o viziune mai accesibilă asupra activității și performanțelor atinse de instituție, a fost diversificat conținutul plasat pe pagina web a CNA.

Social media a fost utilizată pe larg în diseminarea mesajelor campaniilor anticorupție, promovarea Liniei Naționale Anticorupție - 0 800 55555, dar și ca instrument de interacțiune cu publicul. Astfel, pagina web a Centrului Național Anticorupție de pe una din rețelele de socializare a adunat peste 5 000 de aprecieri unice și peste 5 000 de umăritori, cu un impact de până la 6 000 de accesări per postare.

3. Implementarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție 2017-2020

- Monitorizarea implementării Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2016

Asigurarea continuității implementării politicilor naționale anticorupție a fost o prioritate a anului 2017, în această perioadă fiind elaborat Raportul final de monitorizare al Planului de acțiuni pe anul 2016, aprobat prin HP nr.90 din 12 mai 2016. Astfel, Progresul cantitativ al implementării SNA în anul 2016 este reprezentativ pentru realizarea planurilor de acțiuni pe toți cei 5 ani de implementare: 2012-2016, deoarece acțiunile parțial realizate și cele restante din Planurile de acțiuni pe anii 2012-2015 au fost preluate în Planul pe anul 2016. Pentru a stabili gradul de realizare al acțiunilor pentru toți cei 5 ani, au fost cumulate acțiunile realizate, în toți cei 5 ani; precum și cele parțial realizate și nerealizate la finele anului 2016. Astfel, la finele anului 2016 se constată a fi realizate 87% din acțiuni, 9% sunt parțial realizate, iar 4% sunt nerealizate.

Gradul de realizare	PA 2012-2013	PA 2014-2015	PA 2016	În total
Realizate	79 acțiuni (84%)	79 acțiuni (85%)	38 acțiuni (58%)	175 acțiuni (87%)
Parțial realizate			18 acțiuni (28%)	18 acțiuni (9%)
Restante	5 acțiuni (11%)	12 acțiuni (13%)	8 acțiuni (12%)	8 acțiuni (4%)
Desuete		2 acțiuni (2%)		

Totodată, evaluarea gradului de implementare a Strategiei, efectuată la începutul anului 2016 a relevat că progresul calitativ măsurat în baza unei formule care a luat în calcul progresul cantitativ și scorurile de eficiență (*regulatorie, administrativă și financiară*) arată că acesta este, practic, înjumătățit – ceea ce înseamnă că **progresul calitativ** estimat al tuturor acțiunilor este **42,9%**. Impactul calitativ al acțiunilor SNA a fost afectat într-un mod consistent de 3 factori: *financiar, regulator și administrativ*. Analiza scorurilor totale a acestor factori, arată că cel mai prominent s-a manifestat factorul regulator (*ne-adoptarea unor noi acte normative, a ajustărilor necesare la normele subordonate legilor*), fiind urmat de factorul administrativ (*ne-luarea măsurilor administrative la nivel de instituții*) și ultimul factor este cel financiar (*lipsa unor surse financiare adecvate alocate pentru realizarea acțiunilor*).

Bilanțul final al Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2016 relevă că în această perioadă s-au realizat progrese în mai multe domenii:

- uniformizarea practicii judiciare și reducerea semnificativă a aplicării discreționare a legii penale în vederea ușurării situației persoanelor condamnate pentru corupție (a fost exclusă practica tragerii la răspundere contravențională în locul răspunderii penale, a fost exclusă practica încadrării faptului încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției de către inculpați ca circumstanțe atenuante și excepționale;
- implementarea sistemului național de raportare telefonică a cazurilor de corupție;
- consolidarea activităților de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice;

- consolidarea cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice;
- consolidarea cadrului normativ în domeniul asigurării transparenței finanțării partidelor politice, în conformitate cu recomandările Consiliului Europei;
- extinderea aplicării sistemelor și a platformelor electronice în cadrul proceselor operaționale ale unui șir de instituții (Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor în cadrul sistemului judecătoresc, sistemul de vămire electronică în cadrul Serviciului vamal, sistemul automatizat de supraveghere a circulației rutiere în cadrul Inspectoratului național de patrulare etc.);
- monitorizarea mai strictă a proceselor în cadrul sistemului educațional (supravegherea video a examenelor de bacalaureat);
- sporirea rigorilor de integritate și îmbunătățirea garanțiilor pentru autoritățile antrenate în procese anticorupție (ofițerii Centrului Național Anticorupție, procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție și judecătorii);
- sporirea transparenței activității autorităților publice centrale (APC) și autorităților publice locale (APL), a organelor de drept și a sistemului judecătoresc.

Printre inițiativele care nu au ajuns la o finalitate și au rămas restante din diverse motive, dar au fost incluse în proiectul noii Strategii sunt:

- crearea entității Comisarului parlamentar de integritate;
- neadmiterea sub nici o formă a finanțărilor din afara țării pentru partidele politice și campaniile electorale;
- ajustarea cadrului legal ce reglementează cadourile, restricțiile și incompatibilitățile pentru diferite categorii de agenți publici;
- crearea ghișeele unice pilot pentru autorizarea activităților din comerț;
- adoptarea normelor metodologice de investigare a cazurilor de corupere electorală ca urmare a examinării cazurilor de corupere electorală descrise în rapoartele societății civile;
- asigurarea conectării sistemelor de evidență ținute de entitățile publice la cazierul electronic de integritate profesională;
- crearea platformei electronice de instruire a agenților publici cu privire la cerințele de integritate în sectorul public;
- tragerea la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie.

- **Adoptarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pe anii 2017-2020**

Proiectul Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pe anii 2017-2020 a fost prezentat în cadrul unui eveniment de lansare a consultărilor publice a SNIA 2017-2020 și a fost expus unor dezbateri ample în cadrul a 14 ședințe publice cu participarea tuturor autorităților interesate, societății civile și altor părți interesate. Proiectul Strategiei a fost avizat, fiind operate 1018 propuneri și obiecții scrise de autoritățile publice, societatea civilă și consilierii de politici la nivel înalt ai Delegației UE la Chișinău. Astfel, la 01 martie 2017 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr.139 din 10.03.2017 pentru aprobarea proiectului de hotărâre de Parlament privind aprobarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pe anii 2017-2020 cu remiterea proiectului prenotat spre examinare Parlamentului Republicii Moldova (înregistrat ca inițiativă legislativă cu nr.59 din 14.03.2017), iar la 30.03.2017 a fost adoptată Hotărârea Parlamentului nr.56 privind

aprobarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, publicată în Monitorul Oficial nr.216-228 din 30.06.2017.

Structural SNIA a fost redactată potrivit cerințelor față de documentele de politici, stabilite în Hotărârea Guvernului nr.33 din 11 ianuarie 2007.

Astfel, documentul conține 5 capitole, după cum urmează:

- I. Descrierea situației
- II. Scopul, obiectivele generale și specifice
- III. Pilonii de integritate (Parlamentul; Guvernul, sectorul public și administrația publică locală; Justiția și autoritățile anticorupție; Comisia Electorală Centrală și partidele politice; Curtea de Conturi; Avocatul Poporului; Sectorul privat): definirea problemelor, măsuri pentru atingerea obiectivelor, costuri, impact și indicatori
- IV. Premisele implementării eficiente
- V. Procedurile de raportare și monitorizare

Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (SNIA) 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 are o abordare novatorie pe mai multe dimensiuni:

- proiectul are la bază o evaluare multidimensională și comprehensivă a gradului de realizare și a impactului precedentului document strategic anticorupție – SNA 2011-2016, ceea ce a permis identificarea domeniilor vulnerabile, a aspectelor critice pentru implementarea eficientă a documentului, gradului de implicare a autorităților responsabile – a succeselor și eșecurilor înregistrate. Evaluarea, de asemenea, a inclus și o serie de recomandări pentru noul document de politici anticorupție, care au fost luate în considerare de către autori în procesul elaborării SNIA 2017-2020;
- proiectul SNIA este fundamentat și pe analiza sistemului național de integritate (SNI), desfășurată de către Transparency International Moldova, bazată pe standarde internaționale consacrate și agreate de majoritatea țărilor lumii. Așa cum este menționat și în textul proiectului SNIA, SNI se sprijină pe instituții-piloni și sectoare ce se ridică de pe temelia societății. Disfuncționalitățile instituțiilor și sectoarelor compromis SNI și statul de drept în general, afectând bunăstarea socială. Așa fiind, Strategia a fost dezvoltată pornind de la evaluarea SNI, fiind construită pe 8 piloni de integritate;
- noua SNIA este în linie cu Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, în special obiectivul 16 care țintește *“Promovarea societăților pașnice și incluzive pentru dezvoltare durabilă, asigurarea accesului la justiție pentru toți și crearea instituțiilor eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile”*;
- procesul de elaborare a SNIA este diferit de practicile anterioare, atunci când documentele de asemenea anvergură reprezentau, *ab initio*, viziunea autorității/autorităților responsabile de implementare și doar ulterior se proceda la consultarea lor cu reprezentanții societății civile și partenerilor de dezvoltare. Astfel, o primă versiune a proiectului SNIA a fost elaborată încă la finele anului 2015 de către un grup de experți independenți, contractați de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în cadrul proiectului:

”Consolidarea capacităților Centrului Național Anticorupție de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, finanțat de către Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei;

- unul din principalele elemente novatorii a proiectului SNIA este că, în raport cu documentele strategice precedente, proiectul se concentrează pe aspectele de implementare și mai puțin pe partea legată de modificarea cadrului normativ. Autorii proiectului SNIA 2017-2020 au pornit de la premisa suficienței cadrului normativ, accentul urmînd a fi pus pe partea de implementare a prevederilor legale existente și celor aflate în faza avansată de promovare;
- pentru a evita una din vulnerabilitățile atestate în procesul de evaluare a precedentei SNA, actualul document de politici se propune a fi adoptat concomitent cu planul de acțiuni pentru realizare, astfel fiind înlăturat din start decalajul temporal dintre adoptarea SNIA și a planului de acțiuni;
- procedurile de raportare și monitorizare a SNIA prevăd expres oportunitatea implicării societății civile prin redactarea și furnizarea unor rapoarte alternative de monitorizare și evaluare, urmînd ca acestea să fie audiate și publicate concomitant cu rapoartele autorităților;
- spre deosebire de documentele strategice anticorupție anterioare, prezenta SNIA este însoțită de calculul costurilor, necesare pentru implementarea eficientă și care permite o prognoză adecvată a resurselor care vor fi necesare pe parcursul implementării și sursa acestor costuri: bugetare sau extrabugetare.

- **Monitorizarea implementării Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020**

Raportarea și monitorizarea implementării SNIA 2017-2020 prevede un nou mecanism, care include, concomitent cu audierea rapoartelor prezentate de APC și APL, audierea rapoartelor alternative ale societății civile pe marginea SNIA. Drept urmare, evaluarea implementării Strategiei are la bază ambele surse și se finalizează cu audieri a raportului final de evaluare în Plenul Parlamentului.

La 23 august 2017 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr.676 privind aprobarea mecanismului de elaborare și coordonare a planurilor sectoriale și locale de acțiuni anticorupție pentru anii 2018-2020, care cuprinde Structura tip a planului anticorupție sectorial și local pentru anii 2018-2020, precum și Structura tip a Raportului trimestrial privind implementarea Planului anticorupție sectorial și local pentru anii 2018-2020.

Ținînd cont de complexitatea procesului de elaborare a planurilor anticorupție sectoriale la nivelul autorităților publice centrale, inclusiv în domeniul vamal, fiscal, achizițiilor publice, administrării și deetatizării proprietății publice, ocrotirii sănătății asigurărilor medicale, educației, agroalimentar (subvenționării în agricultură, siguranței alimentelor ș.a.), asigurării ordinii publice, mediului ambiant, precum și la nivelul autorităților publice locale, s-a creat necesitatea de conlucrare cu experți specializați pentru a identifica problemele și soluțiile la nivel sectorial. În sprijinul acestei inițiative, proiectul „Consolidarea capacităților de analiză și prevenire a corupției ale CNA”, implementat de PNUD cu suportul financiar al Ministerului de Externe al Norvegiei a selectat 9 experți pentru identificarea problemelor și stabilirea priorităților sectoriale. În

consultanță cu ofițerii CNA și în strânsă cooperare cu instituțiile responsabile de fiecare sector, au fost elaborate rapoarte care descriu și sistematizează problemele depistate pentru domeniile sus-menționate, pentru a fi utilizate ca priorități de acțiune în vederea consolidării sistemului de integritate în fiecare sector.

Evoluția indicatorilor de impact ai Strategiei de Integritate și Anticorupție 2017-2020 se măsoară cu ajutorul unui sondaj anual, unul din elementele cheie al procesului de monitorizare. Sondajul pentru colectarea indicatorilor base-line va fi desfășurat de către Centrul de Analiză și Investigații Sociologice CIVIS, selectat în urma unui concurs public organizat cu suportul Proiectului implementat de către PNUD Moldova. În procesul de promovare a politicilor anticorupție, CNA a asigurat conlucrarea și implicarea constructivă a reprezentanților societății civile și mass-media, inclusiv în scopul monitorizării obiective și imparțiale a viitoarei SNIA 2017-2020, pentru a pune o presiune publică pozitivă asupra autorităților în vederea realizării acțiunilor.

Urmare a adoptării SNIA 2017-2020 a fost elaborat conceptul și matricea logică a proiectului de asistență externă pentru consolidarea integrității în sectorul public și privat în procesul de implementare a SNIA, care va fi depus pentru examinare către donatorii externi.

În scopul implementării altor documente de politici a fost asigurată raportarea și participarea la ședințele grupurilor de lucru a Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției pe anii 2011-2016, precum și promovarea politicilor anticorupție în procesul de implementare a Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării. În cadrul elaborării Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova - NATO pentru perioada 2017-2019 au fost aduse contribuții la crearea obiectivului de consolidare a sistemului anticorupție și stabilirea acțiunilor ce urmează a fi realizate. Subsecvent a fost asigurată participarea în cadrul ședințelor Grupului tehnic de lucru privind elaborarea Planului național de acțiuni de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate a ONU.

Implementarea standardelor de transparență și e-transformare a fost realizată prin desfășurarea lucrărilor de proiectare a modului de monitorizare a Strategiei în cadrul programului software „e-integritate” care urmează a fi lansat odată cu recepționarea lucrărilor și conectarea entităților publice prin interfețe particulare.

La 12 decembrie 2017, Centrul Național Anticorupție în comun cu Oficiul Avocatul Poporului au desfășurat cea de-a XIII-a ediție a Conferinței Naționale *”Anticorupție pentru Drepturile Omului”*, care a fost organizată cu suportul financiar al Ministerului de Externe al Norvegiei și PNUD Moldova. Ediția curentă a Conferinței a fost organizată de cele două instituții în semn de conjugare a eforturilor anticorupție, cu aplicarea instrumentelor inovatorii și participative, pentru a asigura respectarea drepturilor omului. Evenimentul a consemnat Ziua Internațională Anticorupție și Ziua Internațională a Drepturilor Omului, având ca scop reafirmarea angajamentului de a asigura durabilitatea climatului de integritate și respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. La Conferință au participat peste 120 de persoane, printre care demnitari, experți anticorupție, reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, precum

și ai comunității internaționale, societății civile și mass-media. Subiectele dezbătute în cadrul reuniunii au avut ca teme "Rolul integrității sectorului public în respectarea drepturilor omului" și "Integritatea în mediul de afaceri: consolidarea eforturilor la nivel național". În cadrul evenimentului au avut loc și două ateliere de lucru, la care s-a discutat cum afectează fenomenul corupției realizarea dreptului la un mediu înconjurător sănătos și a dreptului la educație. Concluziile și recomandările celei de-a XIII-a ediții a Conferinței Naționale Anticorupție pentru Drepturile Omului din 12 decembrie 2017 au fost publicate pe pagina web a CNA.

Pentru asigurarea suportului partenerilor și a impactului implementării politicilor anticorupție, CNA asigură cooperarea cu organizațiile internaționale și partenerii de dezvoltare pe domeniul politicilor: proiectul Controlul Corupției prin Prevenire și Aplicare a Legii (CLEP) a Consiliului Europei, Proiectul PNUD „Consolidarea capacităților analitice și de prevenire ale CNA”, Delegația UE în Republica Moldova, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), UNODC, European Partners Against Corruption (EPAC), Network for Integrity, Regional Anticorruption Initiative, Center for International Private Enterprise.

4. Analiza corupției și a riscurilor strategice de apariție a fenomenului

În perioada de referință, CNA a efectuat 339 de produse analitice privind fenomenul corupției în cazurile investigate și în domeniile social-economice din R.Moldova, din care 22 strategice și 317 operaționale (*produsele analitice relevante sunt prezentate în anexa 1*).

Analizele strategice au vizat, în mare parte, vulnerabilitățile, riscurile și neregulile din activitatea persoanelor publice, autorităților publice centrale și locale și întreprinderilor subordonate acestora prin prisma gestionării mijloacelor bugetare și celor provenite din sursele externe, gestionării patrimoniului public. Un domeniu cercetat ține de finalitatea judiciară a cauzelor de corupție, acțiune exercitată periodic prin analiza sentințelor adoptate de către instanțele judecătorești.

Perchezițiile efectuate de către agenții constatatori în vederea probării contravențiilor a constituit un subiect aparte pentru analiza strategică, care a evidențiat un șir de vulnerabilități și riscuri iminente de ingerință nejustificată în activitatea agenților economici și viața privată a cetățenilor. Datele studiului au mai relevat și faptul că 2/3 din procesele-verbale privind contravențiile de ordin economic, în care au fost efectuate percheziții la domiciliu și în oficii, s-au soldat cu amenzi minime aplicate în privința persoanelor fizice fără a fi sancționate și/sau persoanele juridice. În mediu, valoarea amenzii a constituit 1000 lei, care au fost achitate respectiv în mărime de 50% în decursul a 72 ore. Comparativ, în cazul persoanelor juridice, Codul contravențional prevede amenzi de 8 ori mai mari față de amenzile aplicate persoanelor fizice (8 000-10 000 lei).

În alt caz, analiza strategică a vizat reprezentarea statului în cadrul întreprinderilor de stat și societăților comerciale. Astfel, s-a constatat că, pentru reprezentarea intereselor statului, funcționarii au beneficiat, în perioada 2015-2016, de indemnizații între 480 lei și 568.123 lei anual, achitate din fondurile agenților economici. În decurs de doi ani, prezența funcționarilor în consiliile de administrare i-a costat pe agenții economici în sumă totală de 54.341.366 lei (din care, 54% au fost alocate către 50 persoane din 1400 de reprezentanți).

Deși la fiecare întreprindere îi revine în mediu câte 6-7 funcționari delegați în consiliile de administrare, datele denotă că 35% din întreprinderi se află în procedură de insolabilitate și lichidare, iar alte 23% - înregistrează pierderi nete și profituri neînsemnate.

Achizițiile publice au constituit un subiect analizat frecvent în perioada de raport. Astfel, nereguli și încălcări ale legislației în domeniu au fost identificate în activitatea unor subdiviziuni subordonate Consiliului municipal Chișinău (Direcția generală transport public și căi de comunicații, Direcția generală locativ-comunală și amenajare), Departamentul Instituțiilor Penitenciare, autoritățile publice din Zona de Sud etc.

Analizele operaționale au vizat proprietățile persoanelor publice în coraport cu veniturile acestora (50% din analizele operaționale), relații între figuranți (35%) și activitatea agenților economici, inclusiv câștigători ai licitațiilor publice (15% din analize).

Subiecții supuși analizei au fost funcționarii publici, persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele care gestionează o organizație comercială și obștească, fapt determinat de competența CNA (Legea 1104/2002 cu privire la CNA, Legea 90/2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, Legea integrității 82/2017, Codul penal, Codul de procedură penală).

În cazurile de analiză operațională, informația analizată s-a referit la acțiunile figuranților încadrate juridic în prevederile art.324 „Corupere pasivă” CP, art.325 „Corupere activă” CP, art.326 „Traficul de influență” CP, art.327 „Abuzul de putere” CP, art.328 „Excesul de putere” CP, art.329 „Neglijența în serviciu” CP, art.330.2 „Îmbogățirea ilicită” CP, 332 „Falsul în acte publice” CP, art.332.2 „Delapidarea mijloacelor din fondurile externe” CP, art. 190 „Escrocheria” CP și art. 191 „Delapidarea averii străine” CP.

Un caz relevant în acest sens este analiza efectuată pe baza materialelor cauzelor penale, aflate în gestiunea Procuraturii Anticorupție, în vederea identificării legăturilor de cauzalitate dintre persoane și fapte infracționale de delapidare a proprietății publice prin tranzacții fictive, de fraudare a sistemului de asigurare a autovehicolelor, de fraudare a activelor instituțiilor financiar-bancare (cazul Platon). Rezultatele analizei nominalizate au stat la baza inițierii, de către Procuratura Anticorupție, a cauzei penale pe faptul săvârșirii infracțiunii califacte conform art.284 CP „Crearea sau conducerea unei organizații criminale”.

Produsele de analiză operațională au fost transmise pentru examinare, conform competenței, ofițerilor de urmărire penală și ofițerilor de investigații speciale din cadrul CNA, precum și către procurorii anticorupție. Astfel, în dependență de solicitant, 75% din analizele operaționale au fost expediate subdiviziunilor specializate ale CNA și 25 % - către Procuratura Anticorupție. Analizele au fost efectuate în cadrul a 189 de cauze penale.

Analize operaționale	% în total	Rezultate
Analiza proprietății persoanelor publice în coraport cu veniturile	55%	23 cazuri în care diferența dintre proprietăți și venituri este de 17,5 mln.lei; 25 cazuri de nedeclarare a 92 de bunuri și venituri, în valoare de 6,74 mln.lei; 2 cazuri posibile de situații de conflict de interese.
Analiza relațiilor de rudenie și afaceri între figuranți	18%	585 relații stabilite
Analiza conexiunilor telefonice între figuranți	12%	14.682 legături stabilite
Analiza activității agenților economici beneficiari ai mijloacelor și bunurilor publice	15%	114 agenți economici analizați

Suportul analitic a fost acordat și în cadrul exercitării de către CNA a atribuției de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului (art.4 alin.(1) lit.c) Legea 1104/2002). În contextul dat, Direcția generală analitică a oferit 46 de informații Direcției generale prevenirea corupției, în vederea elaborării rapoartelor de expertiză anticorupție a proiectelor de legi și hotărâri de Guvern.

5. Prevenirea corupției. Educația anticorupție.

5.1. Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative

Pe parcursul anului 2017, Centrul Național Anticorupție a examinat 1065 de proiecte de acte normative/legislative, dintre care:

- în privința a 231 proiecte au fost întocmite avize cu recomandările necesare,
- în privința a 842 proiecte au fost întocmite rapoarte de expertiză.

Din numărul total (842) de proiecte expertizate, 301 au fost proiecte de legi, iar 511 proiecte de hotărâri ale Guvernului și proiecte de acte departamentale.

De asemenea, din numărul proiectelor (842) supuse expertizei anticorupție, 363 de proiecte au fost proiecte integrale, 468 proiecte de modificare și/sau completare și 11 proiecte de abrogare.

Efectuând evaluarea în fond a proiectelor supuse expertizei au fost identificați 4327 factori de risc, ponderea unui factor raportat la numărul total de factori identificați se referă la:

- conflicte ale normelor de drept – 979 factori, ceea ce reprezintă 23%;
- discreții excesive ale autorităților publice – 718 factori, ceea ce reprezintă 17% ;
- cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor – 616 factori, ceea ce reprezintă 16%;
- formulări lingvistice ambigui – 590 factori, ceea ce reprezintă 13,64%;
- lipsa sau insuficiența mecanismelor de control – 136 factori, adică 3%;
- responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare – 133 factori, adică 3%;
- accesul limitat la informație, lipsa transparenței – 91 factori, adică 2%;
- alți factori de risc – 1064, ceea ce constituie 22%.

Ca urmare a analizei detaliate a riscurilor de corupție (ponderea unui risc raportat la numărul total de riscuri identificate), s-a constatat că acestea încurajează/favorizează sau legalizează apariția riscurilor de corupție, după cum urmează:

- abuz de serviciu – 14,29%;
- conflict de interese și/sau favoritism – 11,30%;
- corupere activă, pasivă și luare de mită – 19%;
- depășirea atribuțiilor de serviciu – 10,31%;
- influențare necorespunzătoare – 5,49%;
- trafic de influență – 5,12%;
- delapidarea fondurilor și/sau patrimoniului – 1,65%;
- utilizarea neconformă a fondurilor și sau a patrimoniului – 1,30%;
- neglijență în serviciu – 1,26%;
- îmbogățire ilicită – 0,76%;
- și alte riscuri de corupție – 30%.

Din totalul recomandărilor înaintate de experții Centrului Național Anticorupție în rapoartele de expertiză anticorupție și acceptate de autorii proiectelor, pe anul 2017, s-a stabilit o eficiență a expertizei anticorupție de 59,56%.

În perioada de referință, Direcția legislație și expertiză anticorupție a Centrului Național Anticorupție a înaintat propuneri la elaborarea a 7 proiecte de legi, 1 proiect de hotărâre a Parlamentului și 4 proiecte de acte departamentale:

- Legea integrității nr.82 din 25.05.2017;
- Legea privind Agenția Recuperării Bunurilor Infraționale (ARBI) – *Legea nr.48 din 30.03.2017*;
- Legea de ajustare a cadrului conex la proiectul legii ARBI – *Legea nr.49 din 30.03.2017*;
- Legea nr.305 din 21.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative;
- Proiectul de lege privind denunțarea corupției și protecția avertizorilor de integritate. La moment se află la etapa de definitivare și remitere Guvernului pentru aprobare și examinare în ședință;
- Proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care prevede stabilirea sancțiunilor descurajante pentru actele de corupție și incriminarea acțiunilor ce vizează delapidarea patrimoniului public, elaborat în contextul consolidării măsurilor de luptă împotriva corupției, condiție ce rezultă din Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2016-2018, din Acordul de asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, precum și din alte angajamente asumate de țara noastră pe plan internațional, art.44 alin.(2) lit.k) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017. Proiectul este înregistrat în Parlament cu nr.268 din 15.06.2016, a fost supus consultărilor publice și discutat în cadrul mai multor ședințe a grupului de lucru, din care au făcut parte și reprezentanți ai societății civile. Actualmente, proiectul se definitivează, luându-se în considerare modificările intervenite între timp a cadrului normativ național, printre care modificarea Codului penal nr.985/2002, Codului procesual penal nr.122/2003, Codului contravențional nr.218/2008 ș.a., precum și schimbărilor intervenite în politica penală a Republicii Moldova și materializată în mai multe proiecte de acte legislative. Anterior, a fost organizată o ședință de lucru cu reprezentanții Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție și Centrul Național Anticorupție, ce a vizat modificarea inițiativei și prezentarea acesteia în redacție nouă a proiectului. Ulterior, va fi organizată încă o ședință de lucru cu reprezentanții Procuraturii Anticorupție, pentru definitivarea proiectului prin prisma propunerilor înaintate de către aceștia;
- Proiect de lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, se află la etapa de definitivare, fiind consultat cu subdiviziunile CNA, ulterior va fi supusă consultărilor publice;
- Hotărârea Parlamentului de modificare și completare a Hotărârii Parlamentului nr.34/2016 privind aprobarea structurii și efectivului-limită ale Centrului Național Anticorupție. *Adoptată de Parlament la 13.07.2017 prin Hotărârea nr.143*;

- Metodologiile de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative, normative și departamentale, aprobate prin Hotărârea Colegiului Centrului Național Anticorupție nr.6 din 20.10.2017;
- Regulamentul cu privire la asigurarea transparenței în procesul decizional în cadrul CNA, aprobat prin ordinul directorului nr.3 din 16.01.2017;
- Regulamentul de desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de șef al Agenției Recuperarea Bunurilor Infractionale, aprobat prin Hotărârea Colegiului Centrului Național Anticorupție din 06.06.2017.
- Actualmente, se lucrează la un nou cod de etică al colaboratorilor Centrului Național Anticorupție.

5.2. Evaluarea integrității instituționale

5.2.1. Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice

În anul 2017, Centrul Național Anticorupție a asigurat definitivarea procesului de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul a 2 entități publice și a inițiat o evaluare de sistem, fiind, totodată, monitorizate planurile de integritate.

Astfel, la Primăria mun. Chișinău a fost finalizat procesul de evaluare a riscurilor de corupție cu elaborarea unui Plan de integritate pe anii 2017-2018, aprobat prin dispoziția Primarului General nr.300-d din 05/04/2017 și plasat pe pagina web a Primăriei mun. Chișinău.

În cadrul acestei activități, accentul a fost pus pe evaluarea implementării politicilor anticorupție și pe analiza proceselor și procedurilor de lucru aferente gestionării patrimoniului municipal și eliberării de acte permissive. Parte componentă al acestui exercițiu a fost și evaluarea realizată de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, concluziile fiind reflectate în studiul „Evaluarea impactului corupției asupra bunei guvernări în Administrația Publică a mun. Chișinău”. Activitatea a fost susținută de Proiectul „Consolidarea capacităților CNA de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, implementat de către PNUD Moldova cu suportul financiar al MAE al Norvegiei.

Rezultatele acestei activități au fost prezentate pentru dezbateri publice în cadrul Mesei Rotunde cu tematica “Costurile corupției în Primăria municipiului Chișinău”, desfășurate la 06.04.2017.

În scopul monitorizării procesului de realizare a Planului instituțional de integritate de către Primăria mun. Chișinău, la sfârșitul anului 2017 a fost solicitată prezentarea unui raport detaliat, care să reflecte acțiunile întreprinse în consecință.

De asemenea, a fost definitivat procesul de evaluare a riscurilor de corupție și la Inspectoratul General de Poliție/MAI, accentul fiind plasat pe riscurile de corupție în activitatea Inspectoratului Național de Patrulare (INP). Activitatea a finalizat cu elaborarea unui plan de integritate, aprobat prin ordinul șefului IGP nr.366 din 11.09.2017.

A fost realizată monitorizarea executării în anul 2016 și I semestru 2017 a planurilor de integritate, aprobate de entitățile supuse evaluării riscurilor de corupție în anii 2015-2017, rapoartele de monitorizare întocmite fiind plasate pe pagina web a CNA.

În ceea ce privește evaluarea de sistem, menționăm că se află la etapa finală activitatea: "Evaluarea riscurilor de corupție în legislația și activitatea întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală în baza unui eșantion reprezentativ și elaborarea modelelor registrului riscurilor de corupție și, după caz, a planurilor de integritate" (acțiunea nr.4, prioritatea VII.2 din Planul de acțiuni de implementare a Strategiei naționale de integritate și anticorupție pe anii 2017-2020).

În acest context, a fost realizată expertiza anticorupție a circa 15 acte legislative și normative aferente acestui sector, inițiată analiza indicatorilor de activitate ai întreprinderilor pentru anii 2015-2016, a incidentelor de integritate (2014 - 6 luni 2017), precum și elaborat un chestionar de integritate pentru managerii de întreprinderi. Chestionarul a fost remis spre completare la 850 ÎS/ÎM și SC cu capital integral sau majoritar de stat/municipal, dintre care au fost recepționate și procesate chestionare de la 516 întreprinderi, 220 nu înregistrează activitate sau sunt în proces de insolabilitate/ lichidare, iar 114 întreprinderi nu au prezentat chestionarul completat.

Au fost elaborate două rapoarte detaliate privitor la riscurile de corupție în activitatea întreprinderilor fondate de către consiliile municipale Chișinău și Bălți, fiind remise acestora spre informare și expunere de opinie.

Suplimentar, cu susținerea Proiectului „Consolidarea capacităților CNA de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, implementat de către PNUD Moldova cu suportul financiar al MAE al Norvegiei, în septembrie 2017 a fost selectată compania „Business Consulting Institute”, care, de comun cu Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS-AXA”, au aplicat un chestionar de integritate pentru 1500 de angajați ai circa 100 ÎS/ÎM incluse în lista întreprinderilor supuse evaluării riscurilor de corupție. Rezultatele studiului vor fi integrate în nota generală de evaluare a riscurilor de corupție.

Concluziile preliminare despre rezultatele acestei activități au fost prezentate în cadrul Conferinței naționale anticorupție, desfășurată la 12.12.2017.

5.2.2. Testarea integrității profesionale

După cum s-a menționat în *secțiunea II „Factorii determinanți ai activității CNA”* din prezentul raport, instrumentul de testare a integrității rămâne a fi în impas din cauza unor factori externi privind desemnarea și autorizarea judecătorilor specializați. Pe de o parte, la 21.07.2016, prin Legea nr.10/2016 a fost modificată Legea 325/2013 *privind evaluarea integrității instituționale* în sensul plasării testării integrității profesionale sub control judiciar și inițierea acestora doar cu autorizarea de către instanța de judecată. Pe de altă parte, procedura de desemnare a judecătorilor specializați și investirea acestora cu dreptul de acces la secretul de stat durează mai

bine de un an de zile, iar demersurile CNA adresate, în acest sens, Consiliului Superior al Magistraturii sunt încă nesoluționate.

În pofida acestor circumstanțe, în perioada de raport, CNA a eliberat 4456 de caziere de integritate (comparativ cu 219 în 2016), menite să evite încadrarea în funcții publice a agenților publici care nu au dat dovadă de integritate profesională. Cazierile de integritate au fost solicitate de 65 entități în temeiul Hotărîrii Guvernului nr.767 din 19.09.2014 „Pentru implementarea Legii nr.325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale”. Prin implementarea mecanismului de verificare a integrității candidaților la funcții publice, s-a reușit prevenirea angajării persoanelor care anterior au fost eliberate din funcțiile deținute ca urmare a rezultatului negativ înregistrat la testul de integritate, aceștia având interdicții de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 5 ani.

În perioada de referință, de asemenea, au fost supuse analizei domeniile vulnerabile la manifestări de corupție, în special din informațiile reflectate în mass-media, sesizările recepționate de CNA referitoare la corupere activă și influență necorespunzătoare și studiile analitice realizate în domeniul dat, în vederea identificării agenților publici pasibili de a fi supuși testării integrității profesionale, fiind determinate entitățile publice pentru efectuarea evaluării integrității instituționale.

CNA a participat la 45 de ședințe de judecată privind litigiile iscate ca urmare a rezultatelor testelor de integritate profesională, pe marginea cărora au fost pronunțate 13 hotărâri definitive. Astfel, peste 85% din mijloacele bănești transmise agenților publici în cadrul testului de integritate profesională au fost recuperate.

În perioada de raport, au fost efectuate 136 de testări la detectorul comportamentului simulat (poligraf) a candidaților la încadrare în CNA, în cadrul anchetelor de serviciu, precum și la solicitarea altor instituții. Comparativ, în anul 2016 au fost efectuate 63 de testări. Practica obținută până în prezent a demonstrat că fiind un instrument eficient. Mai mult ca atât, au fost înregistrate cazuri cînd unii candidați la funcții publice au renunțat benevol la accesarea în funcțiile respective, studiind întrebările la care urmează să răspundă în cadrul testării la poligraf.

Accent s-a pus și pe elaborarea Sistemului Informațional „E-Integritate Instituțională”, menit să asigure mecanismul de evidență a rezultatele testelor de integritate și eliberare a certificatelor de cazier. În acest scop, CNA a elaborat și aprobat Conceptul Sistemului Informațional „E-Integritate Instituțională”, precum și a inițiat etapa de exploatare experimentală a sistemului.

5.3. Educare și sensibilizarea anticorupție

În perioada de raport, au fost organizate și desfășurate: 532 de instruiți anticorupție pentru 20.676 de persoane, dintre care:

- 16.463 – agenți publici, în cadrul a 442 activități de instruire;
- 3.400 – elevi și studenți, în cadrul a 73 activități de instruire;

- 413 – alte categorii (antreprenori, părinți și reprezentanții elevilor etc.), în cadrul a 17 instruirii;
- circa 400 părinți.

Calitatea instruirilor a fost apreciată prin chestionare anonime de evaluare. Astfel, 99% din respondenți au considerat subiectele abordate ca utile și foarte utile, 99% ar recomanda subiectele predate și altor colegi, iar prestația formatorilor CNA a fost apreciată cu calificativul de „foarte bine” și „bine” în aproape 99%.

Este de menționat conlucrarea intensă pe parcursul anului 2017 cu Academia de Administrare Publică, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Serviciul Vamal; Casa Națională de Asigurări Sociale, Serviciul Fiscal de Stat; Institutul Național al Justiției, Centrului național de instruire în insolvență „Moldinsolv”, Centrul de instruire în domeniul relațiilor de muncă etc.

Temele și conținutul instruirilor au fost oferite în dependență de statutul audiențelor și specificul activității acestora (vulnerabilităților la corupție): funcționari publici; magistrați; agenți publici din cadrul agențiilor de stat și întreprinderilor de stat și municipale; lucrători medicali; cadre didactice; elevi și studenți; părinți, asociații părintești, administratori autorizați, executori judecătorești, reprezentanții mediului de afaceri etc.

În conformitate cu Planul de acțiuni pentru SNIA pentru anii 2017-2020, colaboratorii CNA au oferit instruirii pe următoarele teme: „Integritatea profesională a agenților publici”, „Testarea integrității profesionale”, „Rigorile integrității instituționale”, „Managementul riscurilor de corupție”; „Aspecte introductive privind integritatea”; „Asigurarea măsurilor de integritate în educație”; „Metode de prevenire a comportamentului corupțional”; „Răspunderea pentru lipsa integrității”; „Integritatea în mediul de afaceri”; „ISSO 37001 Sisteme de management anti-mită”; „Cum e să fii un student integru?” „Corupția pe înțelesul copiilor”, „EU – pentru educație prin integritate”, „Talentul nu ia mită” etc.

Suplimentar activităților de instruire, colaboratorii CNA au expediat circa 2500 de calendare anticorupție destinate agenților publici cu funcții de conducere și expedierea a circa 4000 de cărți poștale agenților publici (medici, profesori, vameși, polițiști, primari etc.).

Întru implementarea bunelor practici privind educația pentru integritate în instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar din țară, colaboratorii Centrului au revizuit: Curricula anticorupție pentru liceeni și Recomandările metodice privind implementarea acesteia (circa 250 pag.); Curricula la disciplina opțională „Integritatea profesională și politici anticorupție” și a Suportului de curs la disciplina „Integritatea profesională și politici anticorupție” ciclul I licență. (circa 105 pag.); Suportul de curs la disciplina „Politici de integritate și anticorupție” și a Recomandărilor privind includerea aspectelor de prevenire și combatere a corupției în curriculum de formare inițială la ciclul II (circa 180 pag.).

În noiembrie 2017 au demarat activitățile de elaborare a conținutului electronic ce va rula în cadrul platformei on-line de instruire anticorupție și promovare a integrității, activitate reglementată de pct. 20 din Prioritatea III.3 din Planul de acțiuni pentru SNIA 2017-2020.

De asemenea, în procesul de prevenire a fenomenului de corupție un loc aparte îl ocupă sensibilizarea populației prin: plasarea spoturilor anticorupție la televiziune, în transportul public, realizarea emisiunilor radio, plasarea banerelor stradale etc. Mai multe informații referitoare la campaniile desfășurate pot fi găsite în anexă la prezentul raport. *(vezi anexa III)*

6. Combaterea corupției

6.1. Examinarea plângerilor, cererilor și petițiilor cetățenilor

În perioada de raport, ofițerii CNA au examinat 40.426 sesizări, plângeri, demersuri, petiții și alte materiale, acest indiciu fiind în creștere cu 9% față de perioada similară a anului precedent. În ultimii ani, se constată o creștere medie anuală de circa 3364 de adresări și alte materiale examinate de CNA.

În cadrul acțiunilor de investigare a infracțiunilor, ofițerii CNA au primit în audiență 18.884 de cetățeni, în creștere cu 16% față de perioada similară a anului precedent. La Linia Națională Anticorupție (0-800-55555) au fost recepționate și examinate 2198 de apeluri ale cetățenilor.

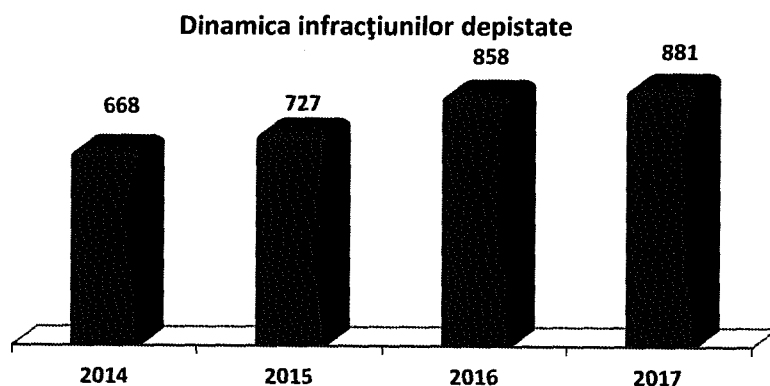
CNA a recepționat și examinat 3045 de petiții și adresări ale cetățenilor privind încălcarea drepturilor și libertăților legale. Din acestea – 10% sunt anonime.

În 16% din petiții au fost expuse probleme, soluționarea cărora nu a fost de competența Centrului. În majoritatea din petițiile date au fost expuse abuzuri și alte încălcări de lege comise de procurori, judecători și poliști la examinarea plângerilor cetățenilor și efectuarea urmăririi penale pe dosarele penale. Petițiile respective au fost remise conform competenței organelor Procuraturii, CSM, și altor autorități de competență cărora era examinarea petițiilor respective.

În toate cazurile, cetățenii care s-au adresat la CNA prin Linia Națională Anticorupție cu petiții și plângeri au fost consultați referitor la procedurile stabilite de examinare și competențele organelor APC/APL.

6.2. Depistarea și investigarea infracțiunilor de corupție

În perioada de raport, ofițerii de investigație ai Centrului Național Anticorupție au depistat 881 de infracțiuni. Comparativ cu aceeași perioadă a anului 2016 (858), se atestă o creștere cu 2,7% a numărului total de infracțiuni depistate. De menționat că în raport cu anii precedenți, se constată o evoluție în creștere a numărului total de infracțiuni depistate de ofițerii CNA.

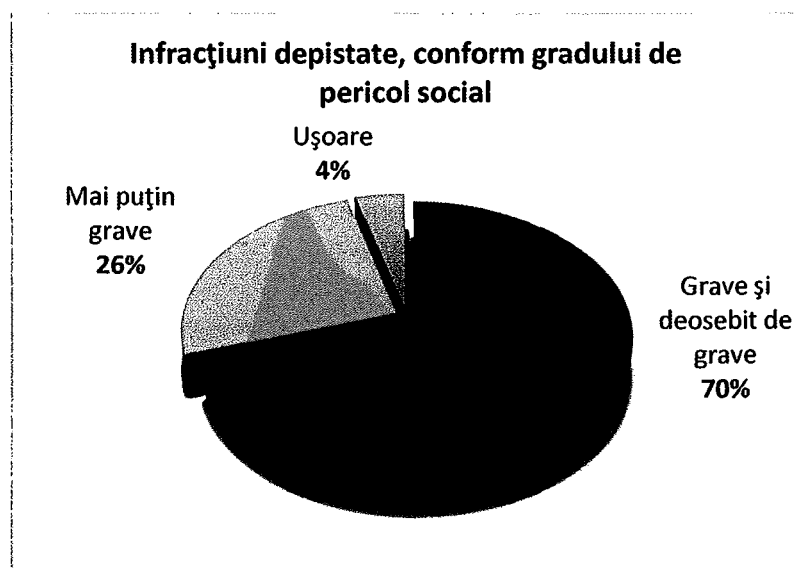


În rezultatul acțiunilor speciale de investigații, ofițerii CNA au depistat următoarele categorii de infracțiuni:

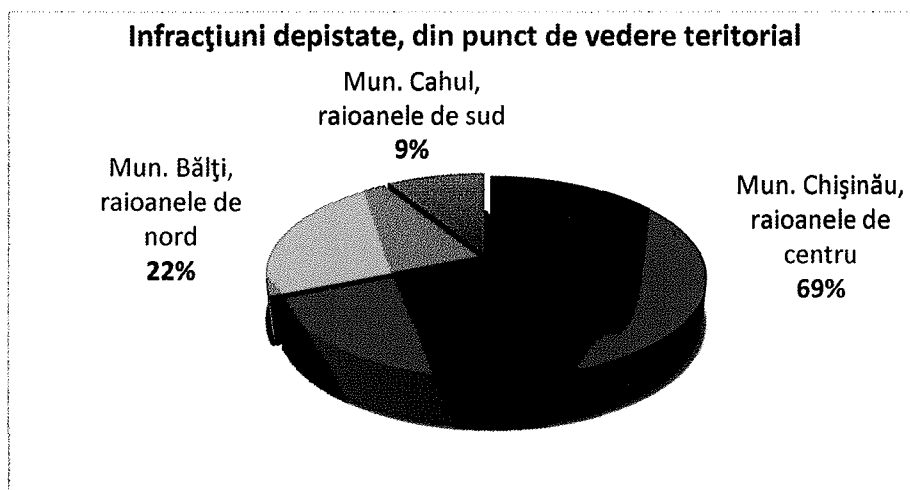
- acte de corupție și conexe corupției - 698;

- infracțiuni de spălare de bani - 39;
- alte categorii de infracțiuni – 144.

Potrivit criteriului de gravitate a infracțiunilor depistate - 617 au fost deosebit de grave și grave, 227 mai puțin grave, iar 37 ușoare.



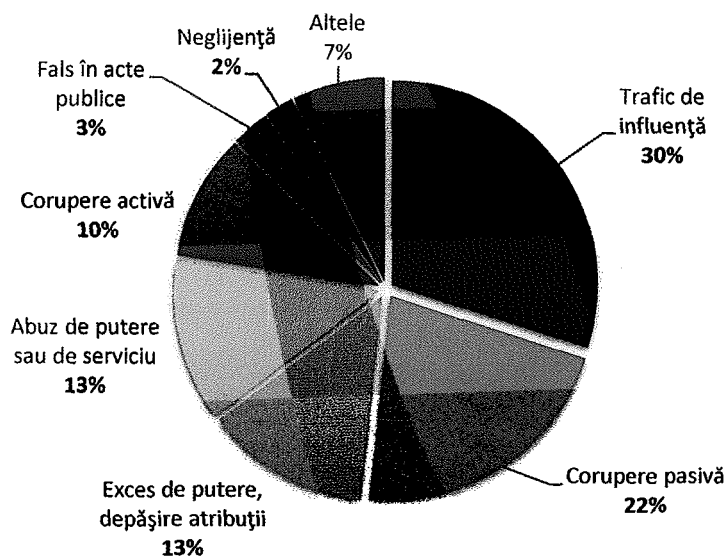
Din punct de vedere teritorial, 69% din infracțiuni au fost relevate în mun. Chișinău și raioanele din centrul republicii, 22% - mun. Bălți și raioanele de nord ale țării, iar 9% - mun. Cahul și în raioanele de sud.



Printre categoriile actelor de corupție și conexe corupției cel mai des săvârșite au fost:

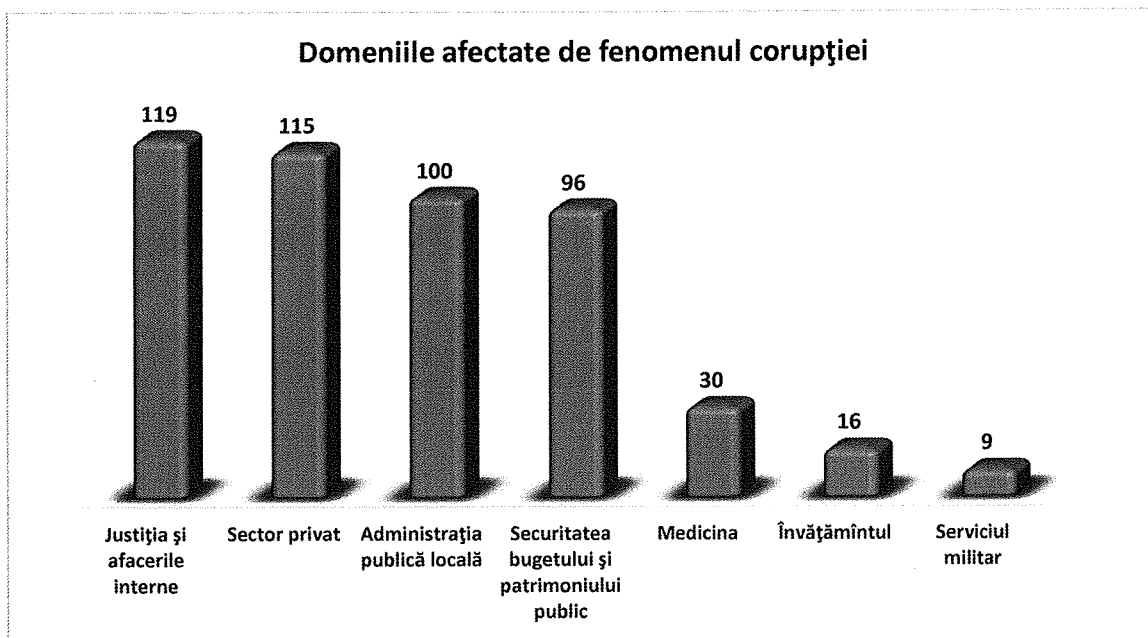
- trafic de influență – 209;
- corupere pasivă – 151;
- exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu – 91;
- abuz de putere sau abuzul de serviciu – 89;
- corupere activă – 69 etc.

Categoriile și ponderea actelor de corupție și conexe depistate în anul 2017



Activitatea de combatere a corupției desfășurată de CNA a evidențiat în special următoarele domenii și instituții publice:

- **Justiția și afacerile interne – 119:**
 - Ministerul Afacerilor Interne – 57;
 - Ministerul Justiției și organele din subordine – 16;
 - instanțe de judecată – 8;
 - avocatură – 25;
 - oficii de executori judecătorești – 13.
- **Securitatea bugetului și patrimoniului public – 96;**
 - întreprinderi de stat – 60;
 - Serviciul Vamal – 36.
- **Administrația publică locală – 100;**
- **Sectorul privat – 115;**
- **Medicina – 30;**
- **Învățământul – 16;**
- **Serviciul militar – 9.**



Subiecți ai infracțiunilor de corupție și conexe corupției depistate au fost:

- **În sectorul public - 247:**

- 4 miniștri și vice-miniștri;
- 4 consuli generali;
- 10 judecători;
- 5 procurori;
- 1 director de agenție (autoritate publică);
- 28 de conducători de instituții autonome și subdiviziuni din cadrul autorităților publice (inspectorate, birouri, departamente);
- 4 consilieri municipali;
- 4 Secretari ai Consiliului;
- 3 președinți de raioane;
- 17 primari;
- 6 ofițeri de urmărire penală;
- 45 polițiști;
- 34 inspectori vamali;
- 2 expert judiciar;
- 43 directori de întreprinderi și organizații de stat;
- 21 persoane din domeniul educației;
- 9 persoane din domeniul ocrotirii sănătății;
- 7 angajați ai Departamentului Instituții Penitenciare.

- **În sectorul privat și liber profesionist – 295:**

- 24 avocați;
- 1 notar;
- 11 executori judecătorești;
- 109 directori de întreprinderi și organizații din sectorul privat;
- 150 de persoane fizice etc.

În perioada de raport, au fost cercetate în total 15 contravenții administrative, inclusiv:

- 7 privind excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu;
- 4 privind neraportarea activităților sau a tranzacțiilor;
- 2 privind neasigurarea controlului intern de către entitățile raportoare;
- 1 privind neidentificarea clienților de către entitățile raportoare;
- 1 privind protecționismul.

Procese-verbale întocmite au fost transmise în instanța de judecată pentru a decide în consecință.

Pentru mai multe detalii cu privire la activitățile de combatere a corupției în cauze cu rezonanță socială sporită, sunt prezentate în anexa IV la acest Raport.

În anul 2017, în gestiunea ofițerilor de urmărire penală ai CNA s-au aflat 1939 de cauze penale.

S-au reținut în procedură 1149 cauze penale, 722 – pornite de către ofițerii de urmărire penală, 52 – reluate, iar 375 – parvenite conform competenței de la alte organe.

A fost finisată urmărirea penală pe 610 cauze penale. Din ele, 278 de cauze penale în privința a 348 de persoane au fost deferite justiției. Comparativ, în perioada similară 2016, în instanțele de judecată au fost expediate 259 de cauze penale.

Din numărul de 722 de cauze penale pornite de către ofițerii CNA (cu excepția celor 46 cauze penale din categoria celor disjuncte cu atribuirea numărului din partea CNA pentru cauza penală), pe parcursul perioadei de referință, 571 le-au constituit infracțiunile de corupție și conexe acestora (89 – corupere pasivă, 54 – corupere activă, 182 – trafic de influență, 100 – abuz de putere sau abuz de serviciu (inclusiv în sectorul privat), 73 – exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, 13 – neglijență în serviciu, 20 – delapidarea averii cu folosirea situației de serviciu, 28 – falsul în actele publice, 6 - luarea de mită și 6 - îmbogățirea ilicită), 70 din categoria celor economico-financiare și 81 de alte tipuri.

După gravitate, infracțiunile de corupție și conexe acestora se divizează după cum urmează - 16 la infracțiuni deosebit de grave, 385 grave, 137 mai puțin grave și 33 ușoare.

6.3. Asigurarea recuperării prejudiciilor pe cauze penale

Prejudiciul stabilit pe procesele penale pornite în 2017, a constituit 46.744.285 lei.

Pentru a asigura restituirea prejudiciilor cauzate pe dosarele investigate, CNA a aplicat sechestrul pe mijloace financiare și bunuri în valoare de 10.079.704 lei. Totodată, în faza prejudiciară, de către persoanele bănuite a fost restituit benevol prejudiciu în sumă de 2.269.874 lei.

Un progres în vederea asigurării recuperării prejudiciilor a fost consemnat, la 30.03.2017, odată cu adoptarea de către Parlament a Legii *privind Agenția Recuperarea Bunurilor Infracționale*. Legiuitorul a reglementat, astfel, modalitatea de desfășurare a investigațiilor financiare în cadrul urmăririi penale pentru identificarea bunurilor ilicite; sechestrarea și administrarea acestora; confiscarea și dispunerea bunurilor, ca măsură de prevenire; detectarea și combaterea infracțiunilor și a intențiilor de comitere a acestora.

Concomitent, a fost adoptată Legea nr.49 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, întru ajustarea cadrului legal conex și asigurarea implementării eficiente a prevederilor Legii privind Agenția Recuperarea Bunurilor Infraționale. Iar prin Hotărârea Parlamentului nr.143 din 13.07.2017, în structura organizatorică a CNA a fost inclusă Agenția Recuperarea Bunurilor Infraționale cu statut de direcție și, ulterior, desfășurat concursul pentru suplینirea funcției de șef al Agenției în conformitate cu Regulamentul aprobat în acest sens de către Colegiul CNA la 06.06.2017.

Ca urmare a constituirii unui grup de lucru, format din specialiști ai ARBI, CNA și Ministerul Finanțelor (Inspectoratul Fiscal), la 26.12.2017 au elaborat proiectul regulamentului privind evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infraționale conform noilor atribuții din Codul de procedură penală, precum și întocmită nota informativă pentru supunerea acestuia consultărilor publice potrivit Legii nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

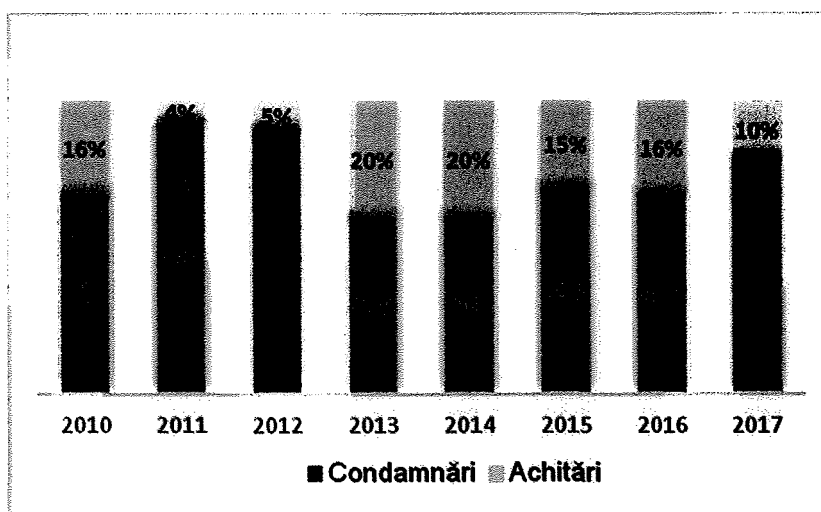
Prin Legea nr.261 din 07.12.2017, pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost ajustat cadrul conex la legea ARBI, aceasta fiind abilitată cu atribuții suplimentare.

6.4. Finalitatea judiciară a cauzelor de corupție

În 2017, instanțele de fond au examinat 318 cazuri de corupție în sectorul public și de dare/luare de mită în sectorul privat (art.324 CP „Corupere pasivă”, art.325 CP „Corupere activă”, art.326 CP „Traficul de influență”, art.327 CP „Abuzul de putere sau abuzul de serviciu”, art.191 CP „Delapidarea averii străine” cu folosirea situației de serviciu de către funcționari publici, art.333 CP „Luarea de mită”, art.334 CP „Darea de mită”).

- **Soluțiile adoptate pe dosarele de corupție examinate în instanțe**

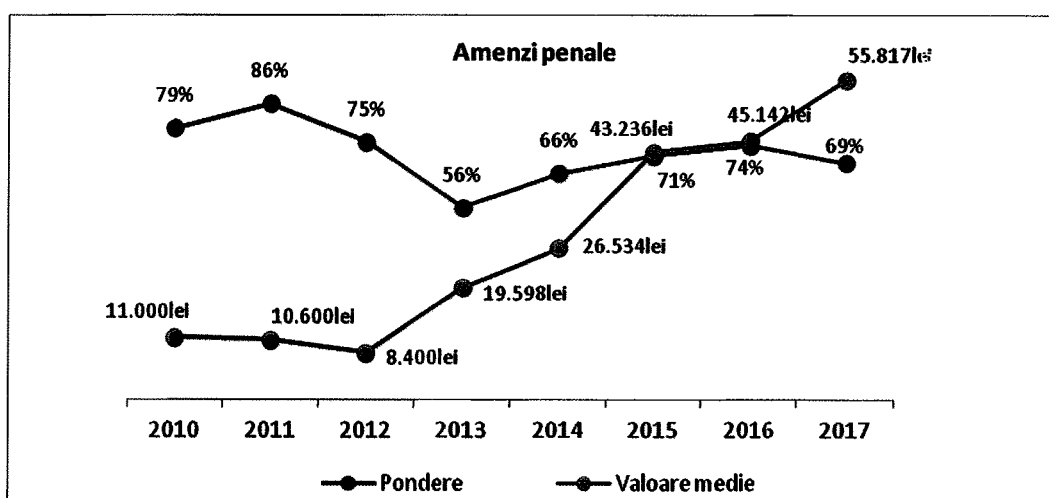
În 90% din cazuri, instanțele au stabilit vinovăția inculpaților, pronunțând sentințe de condamnare și încetare cu tragere la răspundere administrativă. În alte 10%, instanțele au pronunțat sentințe de achitare a persoanelor și încetare a procesului penal (cu reabilitarea persoanelor).



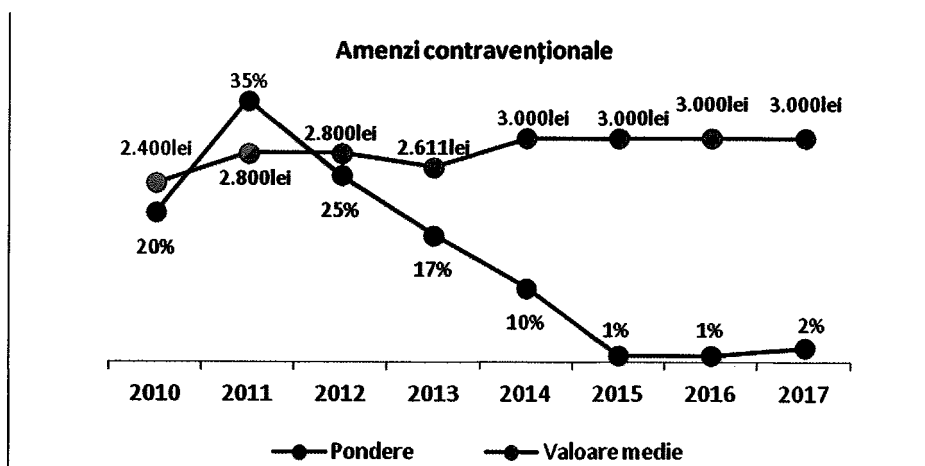
- **Aplicarea pedepselor cu amendă**

În perioada de raport, instanțele de fond au aplicat amenzi penale în 69% din cazurile condamnate. Valoarea medie a constituit 55.817 lei pe caz. Comparativ, în 2016, instanțele au pronunțat pedepse sub formă de amenzi în 74% din cazuri în valoare medie de 45.142 lei.

Datele denotă că, pe de o parte, legiitorul înăsprește sancțiunile financiare pentru infracțiunile de corupție, iar, pe de altă parte, justiția le aplică în descreștere. În atare circumstanțe, politicile penale ale statului rămân a fi ineficiente în vederea descurajării fenomenului corupției prin excluderea caracterului profitabil al acestuia.

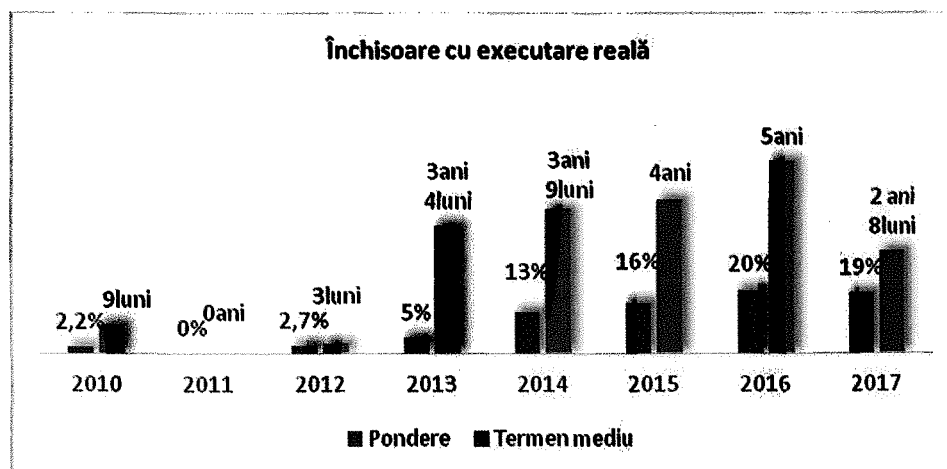


Pedepsele cu amenzi contravenționale (art.55 CP) au atins nivelul de 2% din cazuri, fiind stabilită mărimea de 3.000 lei în mediu.

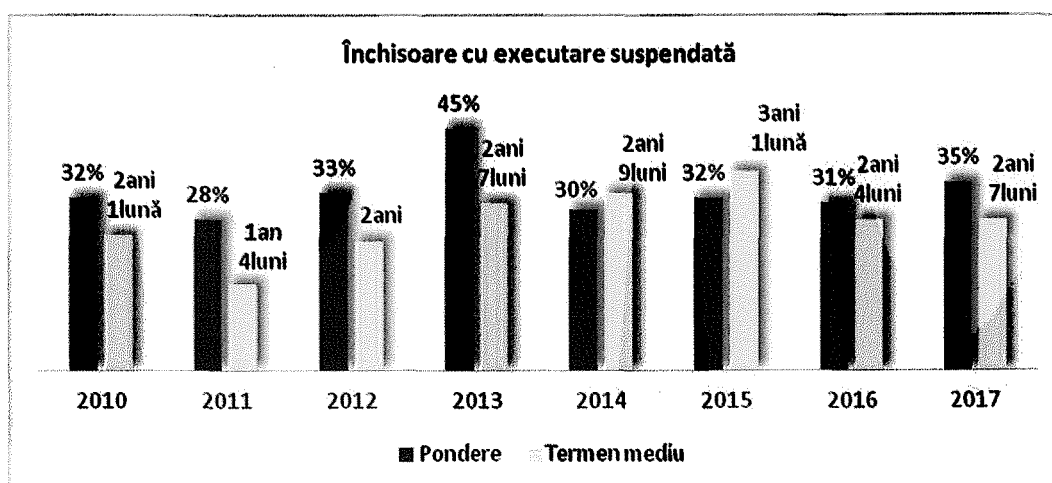


- **Aplicarea pedepselor cu închisoarea**

În 2017, instanțele de fond au aplicat închisoare cu *executare reală* în privința a 19% din totalul de cazuri condamnate, respectiv, pentru un termen mediu 2 ani 8 luni. Comparativ, în 2016, închisoarea cu executare reală a fost aplicată în 20% din cazuri pe un termen mediu de 5 ani.



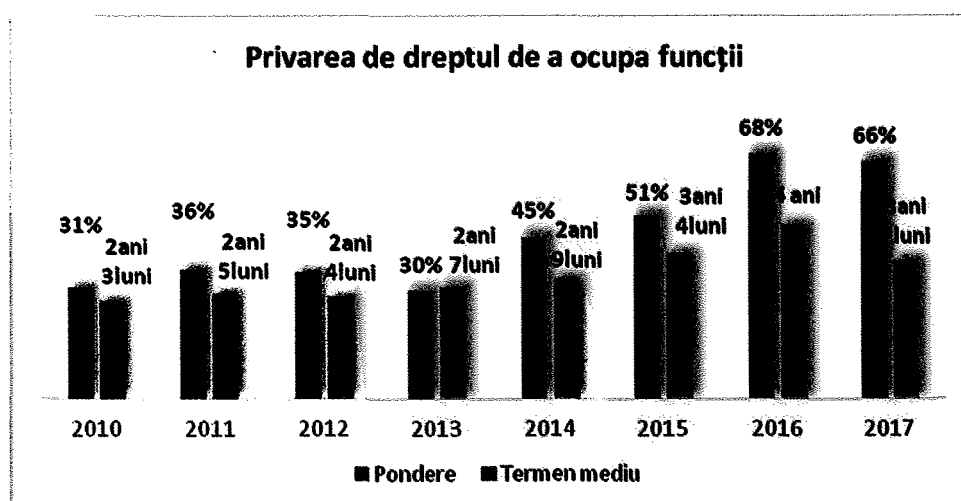
Închisoarea cu *executare suspendată* a fost aplicată în 35% din cazuri. Termenul constituind 2 ani 7 luni în mediu. Similar, termenul de probă a constituit 2 ani 4 luni în mediu.



- **Aplicarea pedepselor cu privarea de dreptul de a ocupa funcții**

Instanțele au aplicat privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitatea - în 66% din cazurile cu vinovăția funcționarilor publici stabilită. Termenul mediu de privare a drepturilor pentru persoanele condamnate a constituit 3 ani 2 luni.

Astfel, în 1/3 din cazurile condamnate, funcționarii publici au avut posibilitatea să revină la locul de muncă în pofida faptului că au fost condamnați pentru săvârșirea actelor de corupție.



7. Analiza, prevenirea și combaterea spălării banilor

Activitatea Serviciului Prevenire și Combaterea Spălării Banilor a CNA, pe parcursul perioadei de referință, a fost marcată de desfășurarea unor procese reformatoare de amploare cu scopul ajustării sistemului național de prevenire și combatere a spălării banilor la prevederile standardelor internaționale și legislația europeană nou-adoptată, în contextul Acordului de asociere RM - UE.

Astfel, resursele disponibile au fost utilizate atât pe dimensiunea de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului, prin desfășurarea procesului de analiză a riscurilor la nivel național, implementarea Strategiei naționale de PSB/CFT și ajustarea cadrului legal la prevederile legislației europene și recomandărilor FATF, precum și pe dimensiunea de combatere a acestui fenomen, prin acordarea suportului în investigarea cazurilor de rezonanță la nivel național, identificarea activelor provenite din activități ilegale, inclusiv pe teritoriul altor state, și intensificarea relațiilor de cooperare cu reprezentanții organelor de drept implicați în investigarea tipologiilor transnaționale de spălare a banilor, în special cu implicarea sistemului financiar-bancar al R. Moldova.

În acest context, accentul de bază a fost axat pe consolidarea la nivel național a unui sistem eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, care a identificat 3 direcții de referință:

- Transpunerea Directivei UE 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului în proiectul de lege cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.
 - Aprobarea planului de acțiuni privind evaluarea națională a riscurilor aferente spălării banilor și finanțării terorismului.
 - Executarea strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017.
- Transpunerea Directivei UE 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului în proiectul de lege cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

Luând în considerare că la 20 mai 2015 Parlamentul European a adoptat Directiva 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, care are menirea de a optimiza standardele UE existente și de a înlocui prin abrogare Directivele 2005/60/CE și 2006/70/CE, iar standardele FATF au fost revizuite în 2012, fiind exprimate în 40 Recomandări, a apărut necesitatea modificării cadrului legal autohton privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului întru corespunderea la standardele enunțate.

Astfel, elaborarea noului proiect de lege nu a reprezentat consecința unor deficiențe majore identificate în legea existentă, ci desfășurarea unor prevederi ale acestora cu includerea cerințelor vis-a-vis de cele mai noi standarde internaționale în domeniu.

Legea nu va avea un impact și abordare diferite de sistemul existent, față de sectorul financiar, financiar-bancar și profesiilor libere deoarece reprezintă o continuitate modelată și optimizată a prevederilor Legii nr.190-XVI din 26.07.2007.

În acest context, la 30.03.2017, Proiectul de lege a fost adoptat de către Parlament în prima lectură, iar la 22.12.2017 a fost adoptată în lectură finală.

- **Aprobarea planului de acțiuni privind evaluarea națională a riscurilor aferente spălării banilor și finanțării terorismului.**

Întru implementarea recomandărilor celui de al patrulea raport de evaluare MONEYVAL în vederea ajustării cadrului legal în conformitate cu Recomandarea nr.1 a Grupului de Acțiune Financiară FATF, precum și, întru executarea „Strategiei naționale de prevenire și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, pentru perioada 2013-2017”, de către Serviciu a fost efectuată evaluarea națională a riscurilor în domeniu.

Procesul de evaluare menționat a fost finalizat la 14.03.2017 prin aprobarea ordinului CNA nr. 40-R privind consemnarea rezultatelor evaluării naționale a riscurilor.

În acest sens, la 27.09.2017, de către Guvernul Republicii Moldova a fost adoptată Hotărârea cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind reducerea riscurilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2017-2019, care stabilește următoarele obiective: îmbunătățirea actelor normative în vigoare, identificarea și reducerea riscurilor sectoriale, întreprinderea măsurilor de identificare a beneficiarului efectiv, îmbunătățirea supravegherii, reducerea tranzacțiilor cu numerar, cooperarea interinstituțională, cooperarea internațională, asigurarea tehnică a organelor de ocrotire a normelor de drept, procurorilor și judecătorilor în domeniul investigațiilor financiare paralele și a recuperării veniturilor provenite ilicit, fapt ce ar duce la consolidarea sistemului autohton de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

Astfel, în perioada lunii decembrie 2017, de către Serviciu, au fost organizate un șir de ședințe cu entitățile raportoare și organele de supraveghere, fiind prezentate rezultatele evaluării naționale a riscurilor în domeniu și a Planului de acțiuni privind reducerea riscurilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2017-2019.

- **Executarea strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017**

În luna iulie 2017, Serviciul a prezentat Guvernului Raportul privind realizarea măsurilor din Planul de acțiuni privind realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017, care reflectă progresele naționale obținute în semestrul I al anului 2017.

Astfel, acțiunile preconizate pentru semestrul I al anului 2017 au avut un caracter continuu, fiind raportate periodic, pe întreg termenul de realizare a Strategiei.

Totodată, acțiunile prevăzute pentru perioada 2013 – 2015, au fost realizate complet cu excepția următoarelor obiective, care au fost realizate parțial și anume: adoptarea proiectului Legii cu privire la organizațiile financiare nebancare și proiectului de Lege cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Serviciul a finalizat procesul de evaluare a riscurilor la nivel național, reglementat de Hotărârea de Guvern Nr.697 din 09.10.15, fiind publicat Raportul național de evaluare a riscurilor pe pagina web: www.spcsb.cna.md și aprobat de către Guvern Planul de acțiuni privind reducerea riscurilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2017-2019.

În concluzie, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în parteneriat cu instituțiile naționale implicate și organizațiile internaționale de profil, a reușit realizarea obiectivelor majore ale Strategiei, care se regăsesc inclusiv și în agenda europeană a Republicii Moldova (Acordul de

Asociere RM-UE, Comitetul MONEYVAL al Consiliului Europei).

➤ **Consolidarea și eficientizarea activității Serviciului**

În conformitate cu prevederile Legii nr.190-XVI din 26.07.07 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, sarcina de bază a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor o constituie primirea, analiza și diseminarea activităților și tranzacțiilor suspecte de spălarea banilor și finanțarea terorismului de la entitățile raportoare.

Întru realizarea eficientă a atribuțiilor menționate, prin decizia nr.1 din 27.01.2017 a Colegiului CNA a fost aprobat noul Regulament privind activitatea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor prin care a fost exclusă activitatea specială de investigații din atribuțiile Serviciului prevăzute în Regulamentul de activitate, aprobat prin Hotărârea Colegiului nr.2 din 19.04.2013.

Astfel, sarcinile stabilite pentru SPCSB au devenit mai exhaustive și complexe, prin care a fost lărgită esențial aria de activitate (monitorizarea sectoarelor vulnerabile, focusarea către analiza strategică și operațională, evaluarea națională a riscurilor în domeniu, crearea și implementarea bazei normative adecvate, asumarea responsabilităților majore pe plan internațional, implementarea Acordului de Asociere RM-UE etc.).

În acest sens, a fost relevat că, în perioada de referință, pe adresa Serviciului a parvenit un volum mare de tranzacții suspecte raportate de către entitățile raportoare, suspiciunea cărora era irelevantă, iar analiza acestor tranzacții a impus alocarea resurselor nejustificate.

În consecință, pe în anul curent, de către colaboratorii Serviciului au fost organizate 45 de ședințe de lucru cu entitățile raportoare din sectorul financiar-bancar, asigurări și Ministerul Justiției, în vederea discutării optimizării procesului de raportare, calitatea informației remise, precum și înlăturarea deficiențelor în procesul de executare a Legii nr.190 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, întru consolidarea și eficientizarea capacității de analiză a Serviciului.

Totodată, Serviciul periodic organizează seminare/instruiri a organelor de supraveghere și entităților raportoare privind respectarea legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

➤ **Rezultate și performanțe. Primirea, analiza și diseminarea informațiilor**

În perioada de raportare, pe adresa Serviciului au parvenit în total de la entitățile raportoare 3.792.227 de formulare. De menționat că ponderea semnificativă în procesul de transmitere a formularelor Serviciului este deținută de sectorul bancar, exprimat prin 11 instituții bancare cu o pondere de 82,55 % din volumul total al formularelor recepționate.

În această perioadă, instituțiile bancare au raportat Serviciului 3.130.735 de formulare, dintre care conform tipului tranzacțiilor au fost înregistrate 409.092 de tranzacții limitate, 2.012.189 de tranzacții în numerar și 709.454 de tranzacții suspecte.

Referitor la sectorul financiar nebanca se atestă o varietate de entități raportoare care au raportat Serviciului 661.492 de formulare, dintre care conform criteriului operațiunilor au fost înregistrate 646.978 de tranzacții limitate, 13.534 de tranzacții în numerar și 980 de tranzacții suspecte.

Ca urmare a analizei fiecărei entități raportoare din cadrul sectorului financiar nebancaar se constată:

- *Companiile de asigurări* au raportat 1.949 de formulare privind tranzacțiile realizate, dintre care 410 în numerar, 559 – limitate și 980 – suspecte.
- *Asociațiile de economii și împrumut* au raportat 1.920 formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 339 – limitate și 1.581 – în numerar.
- *Organizațiile de micro-finanțare* au raportat 1.983 formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 167 – limitate și 1.816 – în numerar.
- *Participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare* au raportat 169 formulare privind tranzacțiile limitate efectuate.
- *Notarii publici* au raportat 11.841 formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 4.263 au fost limitate, 7578 – în numerar.
- *Companiile de leasing* au raportat 425 de formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 62 – limitate și 363 – numerar.
- *Î.S. „Cadastru”* a raportat 2.260 de formulare privind tranzacțiile înregistrate.
- *Serviciul Vamal* a raportat 1.786 de formulare privind tranzacțiile în numerar.
- *Prestatorii de servicii de plată și emitenții de monedă electronică* au raportat 639.159 formulare privind tranzacțiile efectuate.

În cadrul măsurilor de conformitate inițiate, de către colaboratorii Serviciului au fost întocmite 7 decizii cu privire la aplicarea sancțiunii privind contravențiile identificate pentru nerespectarea legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului de către o bancă comercială și un broker de asigurări, cu aplicarea amenzilor în sumă de 114 mii lei, dintre care, achitată suma de 57 mii lei.

În rezultatul analizei formularelor recepționate de la instituțiile din cadrul sectorului financiar-bancaar, nebancaar și liberi profesioniști, în această perioadă au fost înregistrate 183 rapoarte analitice detaliate, iar 365 de cazuri au fost plasate sub regim de monitorizare.

Urmare a acumulării și examinării materialelor în baza rapoartelor analitice, au fost diseminate Procuraturii generale 3 materiale, în adresa Procuraturii Anticorupție 11 materiale, PCCOCS – 2 materiale, DGUP și DGCC ale CNA – 20 de materiale, Serviciului Fiscal de Stat – 56 materiale, Serviciului de Informații și Securitate – 8 materiale, Ministerului Afacerilor Interne – 8 materiale, iar în adresa Serviciilor similare străine – 22 de materiale.

Totodată, în rezultatul examinării suplimentare au fost diseminate în adresa Procuraturii Anticorupție 21 de materiale, DGUP și DGCC ale CNA – 8 materiale, Serviciului Fiscal de Stat – 6 materiale, Serviciului de Informații și Securitate – 8 materiale, Ministerului Afacerilor Interne – 8 materiale, BNM – 1 material și Serviciilor similare străine – 6 materiale.

➤ **Colaborarea națională**

Serviciul a acordat suportul informațional necesar altor autorități implicate în investigații financiare, după cum urmează:

- Ministerului Afacerilor Interne au fost remise 81 de note analitice în privința a 644 de persoane fizice autohtone, 13 persoane fizice străine și 123 de persoane juridice autohtone.

- Serviciului de Informații și Securitate au fost remise 44 de note analitice în privința a 185 de persoane fizice autohtone, 27 persoane fizice străine, 14 persoane juridice autohtone și 8 persoane juridice străine.

- Procuraturii Generale au fost remise 12 note analitice în privința a 26 de persoane fizice autohtone, 37 de persoane fizice străine și 16 persoane juridice autohtone.

- Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale au fost remise 6 note analitice în privința a 75 de persoane fizice autohtone și 65 de persoane juridice autohtone.

- Procuraturii Anticorupție au fost remise 69 de note analitice în privința a 211 persoane fizice autohtone, 12 persoane fizice străine, 127 de persoane juridice autohtone și 33 de persoane juridice străine.

- Centrului Național Anticorupție au fost remise 61 de note analitice în privința a 158 de persoane fizice autohtone și 88 de persoane juridice autohtone, fiind transmise 69 de solicitări instituțiilor bancare autohtone.

- Băncii Naționale a Moldovei au fost remise 50 de note analitice în privința a 23 de persoane fizice autohtone și 43 de persoane juridice autohtone.

- Serviciului Fiscal de Stat au fost remise 11 note analitice în privința a 4 persoane fizice autohtone și 8 persoane juridice autohtone.

- Serviciului Vamal au fost remise 3 note analitice în privința a 4 persoane fizice.

➤ **Acordarea suportului analitico-informațional în cadrul cauzelor penale. Inițierea investigațiilor financiare.**

În baza informațiilor diseminate organelor de urmărire penală au fost pornite 43 de cauze penale privind săvârșirea mai multor infracțiuni, inclusiv 22 în privința infracțiunii de spălare a banilor.

În cadrul măsurilor asiguratorii, Serviciul a emis 34 de decizii de sistare a operațiunilor suspecte în conturi, fiind sistate mijloace bănești în sumă de 14.003.643 MDL, 1.294.313 USD, 704.466 EUR și 5.500.500 RUB.

În continuare, organele de urmărire penală în calitate de măsuri asiguratorii au aplicat sechestrul pe mijloace bănești aflate în mai multe conturi bancare, pe terenuri, construcții și pe mijloace de transport în valoare totală de 90.124 EUR, 2.193.286 USD și 5.500.000 RUB.

În perioada de referință, de către organele Procuraturii au fost deferite justiției 5 cauze penale, inclusiv 3 cauze penale inițiate în temeiul art.243 Cod penal, fiind pronunțate sentințe de condamnare în temeiul art.243 Cod penal în privința a 3 persoane fizice.

De menționat că Serviciul Fiscal de Stat, în baza informațiilor diseminate, a încasat la buget suma de 10,5 mln. lei.

➤ **Colaborarea internațională**

În perioada de referință, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în procesul investigării diferitor tipologii de legalizare a mijloacelor bănești a adresat 396 de interpelări către serviciile similare din alte state, fiind recepționate 402 răspunsuri.

Totodată, Serviciul a primit spre examinare de la serviciile similare din alte state 47 de interpelări, fiind expediate 41 de răspunsuri.

De menționat că Serviciul participă activ la ședințele de lucru și reuniunile organizațiilor internaționale de profil, cum ar fi: Comitetului MONEYVAL al Consiliului Europei, Conferința Părților CETS 198, EUROPOL, CARIN, TAIEX, OSCE, EAG, GUAM.

➤ **În vederea ajustării cadrului normativ existent la standardele internaționale din domeniu, Serviciul a aplicat la următoarele proiecte de asistență internațională:**

- **CLEP**, are ca scop: acordarea asistenței la elaborarea noii strategii de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului; ajustarea cadrului subordonat Legii nr.190-XVI din 26.07.2007; organizarea training-urilor și seminarelor în domeniu.
- **UK Good Governance Fund**, are ca scop selectarea unei soluții software care ar facilita schimbul de informații între Serviciu și entitățile raportoare precum și alte instituții din domeniu; elaborarea ghidurilor privind implementarea politicilor de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului pentru liberi profesioniști (avocați, contabili, notari); organizarea training-urilor și seminarelor în domeniu.
- **Twining**, are ca scop acordarea asistenței necesare modificării cadrului legislativ în vederea ajustării la standardele europene; elaborarea registrelor de evidență a beneficiarului efectiv; elaborarea ghidului privind circulația numerarului la frontieră; elaborarea ghidurilor privind procesul de supraveghere a entităților raportoare.

➤ **Dificultăți în procesul executării Legii nr.190 din 26.07.2007**

Asigurarea cu programe software

Urmare a analizei necesităților SPCSB și a programelor IT existente la moment, s-a relevat faptul că Serviciul duce lipsă de un program software modern, care ar facilita schimbul de informații între Serviciu și entitățile raportoare, precum și între Serviciu și instituțiile cu funcții de supraveghere.

În acest context, apare necesitatea stringentă privind achiziționarea softului menționat, necesar asigurării bunei funcționalități a Serviciului.

Crypto-valuta

Pornind de la ideea că pînă la moment BNM nu are o poziție oficială privind încadrarea acestui instrument de plată într-un cadru legal, aceasta generează riscuri și amenințări în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor în ceea ce ține limitarea posibilităților de identificare și urmărire a tranzacțiilor efectuate cu aceste instrumente de plată.

Mai mult ca atît, reieșind din faptul că tranzacțiile criptovalutare sunt ireversibile și nu pot fi sistate în momentul efectuării lor, nu există un mecanism de aplicare a măsurilor asiguratorii, care ar permite blocarea circulației criptovalutei în scopul stabilirii originii și provenienței surselor bănești.

Astfel, în scopul diminuării riscurilor generate de crypto-valute, este necesar de stabilit un cadru normativ bine definit care ar încadra acest serviciu/instrument de plată în cadrul legal național.

8. Cooperarea internațională a CNA

Centrul Național Anticorupție cooperează intens pe plan internațional, asigurând mai multe parteneriate bilaterale cu instituțiile similare de peste hotare. Totodată, în această direcție, activitatea CNA a fost axată pe implementarea documentelor strategice de cooperare dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și pe elaborarea și implementarea proiectelor de asistență externă pentru consolidarea capacităților instituționale în prevenirea și combaterea corupției.

- **Parteneriate noi cu entități străine și internaționale**

Pe parcursul anului 2017, Centrul Național Anticorupție a asigurat procedurile aferente semnării Acordurilor bilaterale de cooperare cu instituțiile de resort din România și Ucraina. Acordul de cooperare în domeniul prevenirii și combaterii corupției cu România este la etapa de negociere (în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.717 din 6.09.2017) și va fi semnat între Guvernul RM și Guvernul României. În ceea ce privește Acordul de cooperare cu Biroul Național Anticorupție al Ucrainei, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.1059 din 6.12.2017 privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului. Actualmente, sunt purtate discuții privind planificarea semnării Acordului. La fel, au fost inițiate procedurile necesare pentru semnarea de către Centrul Național Anticorupție a Convenției Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) privind combaterea corupției oficialilor publici străini în cadrul tranzacțiilor internaționale, Înțelegerii de cooperare între statele-membre Comunității Statelor Independente privind combaterea corupției și Memorandumului de Înțelegere cu Rețeaua anticorupție a OCDE. La capitolul diseminării experiențelor și bunelor practici instituționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției, Centrul a participat la elaborarea unor studii generice realizate de către OCDE: "Prevenirea corupției în sectorul public din Europa de Est și Centrală", "Răspunderea persoanelor juridice", "Sanționarea actelor de corupție comise de către funcționarii internaționali", "Cooperarea internațională în cazuri de corupție", "Evaluarea implementării și eficiența sistemului de declarare a veniturilor și intereselor funcționarilor publici", "Confiscarea activelor provenite din acte de corupție" și altele. Diseminarea la nivel regional a practicilor și instrumentelor aplicate în aceste domenii, a permis în primul rând creșterea nivelului de vizibilitate a progreselor înregistrate de Republica Moldova, și pe de altă parte obținerea unor recomandări privind îmbunătățirea instrumentelor legale și instituționale existente.

În vederea consolidării dialogului cu partenerii de peste hotare, au fost elaborate și remise o serie de propuneri de cooperare cu agențiile similare din: Italia, Belgia și Marele Ducat de Luxemburg, Republica Slovacă, România, Slovenia, Turcia, Muntenegru, Republica Cipru și altele.

- **Implementarea documentelor strategice de cooperare dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană**

Centrul Național Anticorupție este una dintre instituțiile implementatoare a Acordului de Asociere RM-UE, care a fost semnat la 27 iunie 2014 și a noii Agende de Asociere RM-UE, agreeate bilateral în iulie 2017. În vederea realizării angajamentelor care derivă din Acordul de Asociere RM-UE, a fost elaborat Planul național de acțiuni privind implementarea Acordului de Asociere RM-UE (PNA AA), pentru perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului

nr.1472 din 30.12.2016. Ca urmare a lansării procesului de revizuire și ajustare a PNA AA 2017-2019, Centrul a oferit o serie de propuneri în vederea optimizării eforturilor întreprinse de către autoritățile de specialitate din RM pentru a asigura eficiență și durabilitate în colaborarea cu UE. Una din prioritățile instituționale la nivelul cooperării internaționale este ajustarea cadrului legal și instituțional la standardele anticorupție internaționale. În acest sens, Centrul asigură comunicarea permanentă și coordonarea cu MAEIE, Cancelaria de Stat, Parlamentul și alte instituții privind realizarea Planului național de acțiuni (2017-2019) pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE. Pentru asigurarea unui dialog constructiv cu instituțiile UE și pentru a prezenta progresele înregistrate la nivel național, Centrul, în comun cu instituțiile de resort participă activ la reuniunile structurilor bilaterale create pentru implementarea partenariatului cu UE, precum: Comitetului Parlamentar de Asociere RM-UE, Consiliul de Asociere RM-UE, Comitetul de Asociere RM-UE, Subcomitetul pentru libertate, securitate și justiție RM-UE și altele.

- **Elaborarea și implementarea proiectelor de asistență externă pentru consolidarea capacităților instituționale în prevenirea și combaterea corupției**

Pe parcursul anului 2017, în cadrul Centrului s-a desfășurat proiectul "Consolidarea funcțiilor de prevenire a corupției și celor analitice ale Centrului Național Anticorupție", implementat de către PNUD – Moldova, cu susținerea financiară a Ministerului de Externe al Norvegiei. Obiectivul general al proiectului a fost de a contribui la prevenirea efectivă a corupției, prin intermediul unor mecanisme îmbunătățite și inovatoare care facilitează evaluarea riscurilor de corupție, expertiza coruptibilității proiectelor de acte normative, testarea integrității și conștientizarea publicului pentru a promova zero toleranță față de fenomenul dat.

În colaborare cu Serviciul de Investigații Speciale al Lituaniei au fost desfășurate o serie de activități comune de schimb de experiență și bune practici, în cadrul proiectului "Consolidarea capacităților CNA în lupta împotriva crimelor financiare și a corupției".

La fel, în perioada de raportare, au fost aprobate și lansate o serie de alte proiecte de asistență ale Consiliului Europei și Uniunii Europene, care vor contribui la fortificarea capacităților instituționale ale organelor de drept din RM în vederea implementării durabile a priorităților stabilite la nivel național.

Proiectul comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „Controlul corupției prin aplicarea legii și prevenire” (CLEP) a început la 1 iunie 2017 și se va încheia la 31 mai 2020. Proiectul își propune să sprijine reforma cadrului de reglementare anticorupție și eforturile instituțiilor în conformitate cu standardele europene și internaționale, precum și să contribuie la consolidarea cooperării naționale și internaționale a sistemelor specializate de aplicare a legii și de prevenire. Pe parcursul anului 2017 au fost desfășurate o serie de activități de care a beneficiat Centrul care în mare parte se referă la expertiză și consultanță legislativă, instruire specializată, misiuni de experți și altele.

Proiectul Uniunii Europene Twinning "Suport în consolidarea capacităților operaționale ale organelor de drept din RM în domeniul prevenirii și investigării infracțiunilor de corupție" a demarat în august 2017, iar la 7 decembrie 2017 a avut loc evenimentul de lansare a proiectului, precum și prima ședință a Comitetului director al proiectului. Scopul proiectului este consolidarea capacităților operaționale ale organelor de drept naționale în investigarea infracțiunilor de corupție și celor conexe, în vederea eficientizării luptei împotriva corupției. Proiectul este implementat de un consorțiu format din instituții specializate din 3 state-membre ale Uniunii Europene: Republica Lituania (partener superior), România (partener junior), Finlanda (partener junior).

- **Cooperarea antifraudă în cazurile de fraudare a fondurilor externe**

La 13.01.2017 a fost organizată Ședința de lucru la sediul Delegației UE în Republica Moldova, în cadrul căreia a fost prezentată noua subdiviziune a CNA, responsabilă pentru cooperarea anticorupție și antifraudă pe cazurile de fraudare a mijloacelor din fondurile externe. De asemenea, a fost discutată colaborarea dintre Delegația UE și CNA în domeniul prevenirii și identificării cazurilor de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației, delapidare a mijloacelor din fondurile UE, săvârșirii unor acte de corupție, acte asimilate corupției și conexe acestora, a unor fapte coruptibile precum și a altor iregularități în ceea ce privește mijloacele din fondurile UE.

În vederea realizării prevederii pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.1365 din 19.12.2016 privind desemnarea punctului principal de contact pentru Oficiul European de Luptă Antifraudă, Centrul Național Anticorupție a semnat, cu Cancelaria de Stat și Serviciul Vamal, acorduri de colaborare în domeniul obținerii și valorificării asistenței externe, precum și a încheiat, cu Ministerul Afacerilor Interne, protocolul adițional la acordul de colaborare. Concomitent, proiectele de acorduri similare au fost remise, pentru avizare, Procuraturii Generale, Ministerului Justiției, Curții de Conturi și Autorității Naționale de Integritate.

La 19.01.2017 a fost organizată întrevederea cu reprezentanții Băncii Europene pentru Investiții (European Investment Bank – EIB), în cadrul căreia a fost discutată semnarea unui Memorandum de Înțelegere între CNA și EIB. În rezultat, a fost pregătit proiectul Memorandumului de Înțelegere între Centrul Național Anticorupție și Banca Europeană pentru Investiții (BEI) – *proiectul a fost definitivat în baza avizului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și a fost transmis spre coordonare reprezentanților BEI.*

La 16.02.2017 a avut loc întrevederea cu investigatorii OLAF pentru a discuta posibilitatea transmiterii constatărilor OLAF către CNA, în contextul unei investigații privind delapidarea fondurilor UE.

La 02.05.2017, la Bruxelles, a avut loc întrevederea cu reprezentanții OLAF, unde au fost prezentate atribuțiile Centrului, inclusiv cele de investigare a infracțiunilor de utilizare neconformă, obținere frauduloasă și delapidare a mijloacelor din fondurile externe (art.art.240,

332¹ și 332² CP), fiind evidențiate și cazurile recente investigate de Centru ce implică mijloace din fondurile UE. De asemenea, au fost discutate misiunea și funcțiile de bază ale noii subdiviziuni a Centrului: *Serviciul de analiză, cooperare anticorupție și antifraudă*.

În perioada 7-9 iunie 2017, la Budva, Muntenegru, a avut loc întrunirea anuală a oficiilor de coordonare antifraudă (AFCOS), la care CNA a participat în calitate de observator.

În perioada 25-27.09.2017, în Sarajevo, Bosnia și Herțegovina, s-a desfășurat atelierul de lucru privind implementarea prevederilor Convenției ONU împotriva corupției (UNCAC) și mecanismul de evaluare al acesteia. Ulterior, reprezentantul CNA a participat, în perioada 02-06.10.2017, la lucrările grupului de evaluatori (R.Moldova și Turkmenistan) privind implementarea, de către R.Cehă, a prevederilor Convenției ONU împotriva corupției, în special Capitolul III „Încriminare, investigare și reprimare” și Capitolul IV „Cooperarea internațională”.

În ceea ce privește evaluarea (de către Federația Rusă și Palestina) implementării de către Republica Moldova a prevederilor Capitolului II ”Măsuri preventive” și Capitolului V ”Recuperarea activelor” din UNCAC, în cadrul celui de-al doilea ciclu de evaluare, în baza informației recepționate de la autoritățile publice, a fost completat chestionarul de autoevaluare și împreună cu toate documentele relevante (acte normative, rapoarte, studii etc.) a fost expediat reprezentanților Oficiului Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC) la 19.12.2017. Ulterior, informația privind conformitatea și implementarea prevederilor UNCAC urmează fi prezentată statelor ce efectuează evaluarea Republicii Moldova (Federația Rusă și Palestina).

ANEXA I. Produse analitice relevante

Direcția generală analitică a efectuat analize strategice și operaționale privind actele de corupție și cele conexe, din care pot fi exemplificate următoarele:

1. **Analiza** "Percheziția – mijloc de acumulare a probelor de către agenții constatatori în procesul contravențional, vulnerabilități și riscuri", în rezultat fiind constatate cazuri de acumulare insuficientă a probelor, argumentarea necorespunzătoare a necesității efectuării percheziției sau invocarea faptelor contravenționale în baza presupunerilor, în așa mod fiind identificate riscuri de ingerință nejustificată în viața privată a persoanei, cu încălcarea drepturilor fundamentale ale omului prevăzute în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Materialele analizei a fost expediată Procuraturii Generale, Ministerului Justiției și Curții Supreme de Justiție.
2. **Analiza** privind finalitatea judiciară a cauzelor de corupție, examinate de către instanțele de fond în perioada 2010 – 5 luni 2017. În cadrul studiului a fost analizată informația referitoare la soluțiile adoptate pe dosarele de corupție examinate în instanțe, valoarea mitei, aplicarea pedepselor cu amendă, aplicarea pedepselor cu închisoare, precum și aplicarea pedepselor cu privarea de dreptul de a ocupa funcții.
3. **Analiza**, privind evaluarea nivelului, tendințelor și factorilor de risc în procesul implementării și realizării proiectului de construcție a penitenciarului din mun. Chișinău. În rezultat, s-a constatat riscul unui eșec în privința realizării Proiectului de construcție a penitenciarului din Chișinău, cu suportarea până la moment a unor cheltuieli semnificative, valoarea cărora depășește deja 15 milioane lei. Materialele acumulate au fost expediate Direcției generale combaterea corupției și Ministerului Justiției.
4. **Analiza** privind vulnerabilitățile în procesul achizițiilor publice efectuate, în perioada anului 2016, de către autoritățile publice din Zona de Sud a R. Moldova. În rezultat, identificându-se încălcări ale legislației în vigoare ce reglementează procedura achizițiilor publice organizate de către autoritățile respective din partea factorilor de decizie responsabili. În acest sens, materialele acumulate au fost expediate Direcției generale teritorială „Sud” din cadrul CNA.
5. **Analiză** privind activitatea Oficiului Schimbarea Climei (OSC), care a avut drept scop studierea proiectelor implementate de către OSC, a căror finanțare a fost asigurată din fondurile externe precum și din contul mijloacelor bugetare, pentru a aprecia eficiența și oportunitatea acestora. În cadrul analizei s-a constatat lipsa unui cadru legal distinct și actualizat în baza căruia OSC își desfășoară activitatea, precum și faptul că procedurile de achiziții din cadrul proiectelor implementate au fost mimate, fiind favorizate unele persoane.
6. **Analiza** privind legalitatea achizițiilor publice efectuate de către Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicații a Primăriei Municipiului Chișinău a căror câștigător a fost desemnată compania S.A. „Compania Electrică”. În rezultat, identificându-se încălcări ale legislației în vigoare ce reglementează procedura achizițiilor publice organizate de către autoritatea respectivă din partea factorilor de decizie responsabili în acest sens, materialele acumulate au fost expediate Direcției generale combaterea corupției (decizia finală nefiind deocamdată adoptată).
7. **Analiza** privind legalitatea achizițiilor publice efectuate de către Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicații a Primăriei Municipiului Chișinău a căror câștigător a fost desemnată compania S.R.L. „Lucet Comerț”. În rezultat, identificându-se încălcări ale legislației în vigoare ce reglementează procedura achizițiilor publice organizate de către

autoritatea respectivă din partea factorilor de decizie responsabili în acest sens, materialele acumulate au fost expediate Direcției Teritoriale Centru (decizia finală nefiind deocamdată adoptată).

8. **Analiza** privind legalitatea gestionării de către Ministerul Afacerilor Interne a unui teren de 1,1014 ha amplasat în mun. Chișinău. Ca urmare, în procesul transmiterii în posesie și folosință a terenului, factorii de decizie ai Ministerului Afacerilor Interne și-au depășit limitele atribuțiilor și drepturilor acordate prin lege, cauzând astfel prejudicii în proporții deosebit de mari intereselor publice. În baza rezultatelor studiului, organul de urmărire penală al MAI a inițiat o cauză penală.
9. **Analiza** privind posibile nereguli în cadrul desfășurării unor licitații publice de către Direcția Generală Locativ-comunală și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău. Ca urmare au fost identificate elementele specifice ale situației criminogene în procedura achizițiilor publice organizate de către factorii de decizie responsabili în acest sens, iar materialele în cauză au servit temei pentru inițierea unei cauze penale, conform prevederilor elementelor componenței de infracțiune prevăzute de art.328 alin.3) lit.(d) Cod penal.
10. **Analiza** privind legalitatea organizării și desfășurării achizițiilor publice efectuate de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, în perioada anului 2016, efectuat la solicitarea administrației autorității, ca rezultat al identificării domeniului vulnerabil în cadrul unui studiu similar efectuat anterior pentru perioada anilor 2013-2015. Ca urmare, identificându-se elemente specifice situației criminogene în procedura achizițiilor publice organizate de către autoritatea respectivă din partea factorilor de decizie responsabili în acest sens, precum și omiterea prevederilor legale. Materialele acumulate au fost expediate Departamentului Instituțiilor Penitenciare pentru întreprinderea măsurilor de rigoare.
11. **Analiza** privind implementarea proiectelor ce țin de aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare a localităților din republică în scopul identificării factorilor de risc, nereguli, abuzurilor, delapidări ce duc la tărgănarea implementării acestora. În rezultat, materialele au fost expediate în adresa Direcției generale combaterea corupției, Direcției asigurare integrității și Inspekția Financiară a Ministerului Finanțelor.
12. **Analiza** cu privire la vulnerabilitățile de corupție la implementarea și gestionarea proiectelor de către Agențiile de dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. Studiul în cauză conține analiza informațiilor refritoare la proiectele de dezvoltare regională, pentru perioada 2015 – 2016, ale Agențiilor de dezvoltare regională "Sud", "Nord", "Centru" și "UTA Găgăuzia". Reieșind din riscurile identificare, concluziile evidențiate, studiul în cauză a fost expediat în adresa Direcției Generale Combaterea Corupției, pentru a interveni întru examinarea aspectelor constatate, reieșind din competența atribuită.
13. **Analiza** cu privire la materialele cauzelor penale, inclusiv celor clasate, în vederea identificării legăturilor de cauzalitate dintre persoane și fapte infracționale cu implicarea lui Platon Veaceslav și a persoanelor apropiate acestuia. Studiul în cauză conține 28 anexe, două dintre acestea reprezentând schemele detaliate ale figurantului de bază și persoanele afiliate. În rezultat, studiul a fost remis Procuraturii Anticorupție, materialele căruia au stat la baza inițierii cauzei penale conform prevederilor arti.284 CPRM "Crearea sau conducerea unei organizații criminale".

ANEXA II. Proiecte supuse expertizei anticorupție, care a stabilit riscuri sporite

1. Proiectul legii privind liberalizarea capitalului și stimularea fiscală, înaintat ca inițiativă legislativă de un grup de deputați din Parlament.

Proiectul nu conține argumente suficiente pentru promovarea soluțiilor proiectului, argumentarea economico-financiară și analiza impactului de reglementare și a fost promovat cu încălcarea procedurilor stabilite de lege.

Deși, autorul proiectului a evidențiat că scopul proiectului constă amnistia capitalului persoanelor fizice și stimularea fiscală a antreprenorilor persoane fizice și juridice, expertiza anticorupție a proiectului a identificat un șir întreg de factori de risc, și riscuri de corupție, printre care:

- legalizarea capitalului obținut din infracțiuni;
- diminuarea încasărilor la bugetul public național;
- permisiunea schemelor de preluare frauduloasă a proprietăților străine;
- afectarea bunei funcționări a Procuraturii, Autorității Naționale de Integritate, Centrului Național Anticorupție, Ministerului Afacerilor Interne și altor autorități cu competențe în domeniul asigurării integrității, prevenirii și combaterii corupției, prevenirii și combaterii spălării banilor, recuperării bunurilor infracționale, inclusiv în procesul investigării fraudei din sectorul financiar-bancar;
- permisiunea legalizării activelor aflate sub sechestru și a celor față de care instanța nu a dispus confiscarea printr-o hotărâre definitivă.

Ca rezultat, autorul a retras proiectul din agenda Parlamentului și a renunțat la promovarea ulterioară a acestuia.

2. Proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Cadrul conex proiectului de lege privind liberalizarea capitalului și stimularea fiscală – Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, Legea nr.408/2001 pentru punerea în aplicare a titlului V al Codului fiscal, Codul fiscal - art.38 alin.(6), art.226/6 alin.(11)), înaintat ca inițiativă legislativă de un grup de deputați din Parlament.

În cadrul expertizei anticorupție s-a constatat că proiectul nu conține argumente suficiente pentru promovarea soluțiilor proiectului, argumentarea economico-financiară și analiza impactului de reglementare.

Mai mult ca atât, atât procedurile de promovare, cât și conținutul proiectului încalcă prevederile Constituției Republicii Moldova (art.59 și alin.(4) al art.131).

Proiectul periclitează mecanismul estimării indirecte a veniturilor, deoarece include capitalul liberalizat în metoda de calculare a impozitării indirecte prevăzute de Codul fiscal, lipsind de conținut și valoare metoda respectivă.

Totodată, în loc să promoveze impozitarea indirectă, care are avantaje clare de mărire a încasărilor fiscale la cota deplină, proiectul optează pentru încasarea impozitelor în mărime de

2% din proprietățile efectiv deținute pentru care contribuabilii nu au declarat venituri care ar avea reflectare fiscală directă.

Proiectul periclitează funcționarea Autorității Naționale de Integritate și a organelor cu atribuții de administrare fiscală pentru a promova interesele agenților publici care au obținut venituri din activități ilegale (inclusiv de corupție), care nu doresc să piardă funcția publică pe care o exercită și/sau să le fie confiscate în ordine civilă sau penală profiturile ilicite, precum și ale persoanelor care nu au respectat condițiile impuse de legislația fiscală, indiferent de faptul dacă au epuizat sau nu liberalizarea capitalului sau stimularea fiscală.

Ca rezultat, autorul a retras proiectul din agenda Parlamentului și a renunțat la promovarea ulterioară a acestuia.

3. Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la alocarea mijloacelor financiare (Î.S., „Fabrica de Sticlă din Chișinău”), promovat de către Ministerul Economiei.

Prin proiect se propune alocarea, din contul mijloacelor prevăzute în bugetul de stat aprobat pentru anul 2017, a mijloacelor financiare în sumă de 12.500,0 mii lei Întreprinderii de Stat „Fabrica de Sticlă din Chișinău” pentru majorarea capitalului social.

Autor al proiectului este Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Proiectul conține în fond prevederi coruptibile care se manifestă prin:

- promovarea intereselor Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” care va beneficia de 12.500,0 mii lei din contul bugetului de stat, deși această întreprindere este inclusă în lista bunurilor supuse privatizării conform anexei nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.945/2007. În acest context proiectul promovează interesele unui potențial cumpărător de a beneficia de o întreprindere reutilată din mijloace ale bugetului de stat;
- riscul ca prin intermediul proiectului să fie legalizate acțiunile de delapidare și de utilizare neconformă a patrimoniului public;
- autorul proiectului nu prezintă argumente care ar justifica rațiunea investiției banilor publici într-o întreprindere care urmează să fie supusă privatizării.

Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” este supusă privatizării și chiar și în eventualitatea în care mijloacele alocate vor fi utilizate pentru capitalizarea întreprinderii, există riscul reducerii prețului de comercializare efectivă și, respectiv, de nerecuperare a investiției efectuate. Astfel, proiectul poate avea ca efect utilizarea neconformă și delapidarea patrimoniului public.

Raportul de expertiză anticorupție nr.EHG17/4207 a fost întocmit la data de 08.06.2017.

În pofida recomandărilor înaintate în Raportul de expertiză anticorupție, proiectul a fost adoptat – Hotărârea de Guvern nr.428 din 13.06.2017 cu privire la alocarea mijloacelor financiare prin care au fost alocate, din contul mijloacelor prevăzute în bugetul de stat pentru anul 2017, mijloace financiare în sumă de 12.500,0 mii lei Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” pentru majorarea capitalului social.

4. Proiectul legii petrolului – promovat de Ministerul Mediului.

Proiectul legii petrolului este elaborat de Ministerul Mediului stabilind cadrul juridic privind cercetarea și exploatarea substanțelor minerale combustibile - hidrocarburi (petrol și gaze naturale și condensate), modul de transmitere în folosință a terenurilor pe care se efectuează operațiuni petroliere, sistemul de transport magistral al petrolului și tranzitul acestora, precum și raporturile juridice între participanții activității petroliere.

Proiectul conține prevederi coruptibile manifestate prin:

- lipsa analizei a impactului social, urmare a implementării proiectului – nu este prezentată o abordare de perspectivă a efectului aplicării proiectului;
- lipsa justificării a categoriei proiectului – proiect de act legislativ de excepție – prin proiect se propune derogarea de la legislația privind parteneriatul public-privat și concesiuni, precum și de la alte norme generale și/sau speciale ce reglementează operațiunile petroliere (autorul nu prezintă nici un comentariu echidistant, obiectiv și pertinent în acest sens);
- instituirea de competențe excesive entităților publice cu un caracter vădit corupțional.
- lipsa analizei ex-ante a impactului proiectului asupra societății.

Este de menționat că proiectul a fost și anterior înaintat spre promovare în 2014, Centrul Național Anticorupție întocmind raport de expertiză anticorupție ELO14/2078 din 11.08.2014 cu înaintarea unui șir de propuneri de înlăturarea factorilor de risc identificați.

La moment, proiectul se află la etapa de examinare de către autor.

5. Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la transmiterea unui mijloc de transport, promovat de către Ministerul Afacerilor Interne.

Scopul proiectului constă în transmiterea, cu titlu gratuit, Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne mijlocul de transport de model „Toyota Highlander II 3,3”, confiscat în folosul statului în baza hotărârii judecătorești definitive, prin derogare de la prevederile Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.972/2001.

Implementarea proiectului ar putea prejudicia bugetul de stat datorită lacunelor admise la elaborarea acestuia referitor la „pârghiile legale” pentru înstrăinarea ulterioară a mijlocului de transport unor persoane interesate, deoarece se intenționează transmiterea acestuia cu titlu gratuit, deși conform Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.972/2001, mijloacele de transport auto confiscate în folosul statului în baza hotărârilor judecătorești definitive, luate la evidență de către inspectoratele fiscale de stat, se comercializează pe bază de concurs, iar sumele încasate de la comercializare se varsă la bugetul public național.

Au fost identificate mai multe riscuri de coruptibilitate:

- concurența normelor de drept - normele proiectului exceptează Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.972 din 11.09.2001, care prevede expunerea bunului confiscat spre comercializare prin intermediul Bursei Universale de Mărfuri a Moldovei, proces care presupune vânzarea prin licitație a bunului la un preț stabilit, cu virarea la bugetul public național a sumelor obținute. Există riscul ca ulterior autoritatea care a primit bunul enunțat să invoce lipsa mijloacelor financiare pentru întreținere sau neutilizarea bunului din cauza unor defecțiuni, ceea ce va constitui temei de înstrăinare abuzivă a bunului unor persoane interesate.
- atribuții excesive acordate Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău de a transmite bunuri proprietate publică a statutului unei autorități publice.

La moment, proiectul se află la etapa de examinare de către autor.

6. Proiectul de hotărâre a Guvernului privind completarea anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.419 din 18 iunie 2012 cu privire la aprobarea listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat (Întreprinderea de Stat Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom”)

Scopul proiectului este construcția unui complex locativ și obiective de menire didactico-științifică și instruire pentru Întreprinderea de Stat Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „INCERCOM”. Astfel, se propune completarea listei cu un nou obiectiv și anume construcția unui complex locativ și obiective de menire didactico-științifică și instruire pentru Î.S.„Incercom”.

Proiectul conține factori de risc care pot genera multiple riscuri de corupție:

- incompatibilitatea inițiativei cu cadrul normativ primar ce vizează administrarea proprietății publice (inclusiv domeniul privat al statului) și raporturile juridice privind bunurile imobile cu statut de locuință, indiferent de tipul de proprietate și de destinația lor;
- dezechilibru între beneficiul statului în raport cu beneficiul material vădit obținut de partenerul privat, avantajele obținute de către acesta ar putea atinge cifra de 380.576.502 lei;
- gestionarea companiilor private specializate în domeniul construcțiilor de către anagajații Î.S.„INCERCOM” și Ministerul Dezvoltării regionale și Construcțiilor care pot fi potențiali câștigători ai parteneriatului nominalizat (Angajații Î.S.„INCERCOM” și Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor sunt fondatori la companii private de construcție (15 agenți economici);
- crearea condițiilor favorabile pentru delapidarea bunurilor proprietate publică a statului.

La moment, proiectul se află la etapa de examinare de către autor.

ANEXA III. Campanii de sensibilizare anticorupție realizate de CNA

▪ **A fost desfășurată o acțiune de sensibilizare de comun cu EUBAM:** la Punctul de trecere al frontierei de stat "Otaci" (la 13 aprilie 2017), în cadrul Exercițiului JAE - „Easter-2017”, în parteneriat cu Serviciul Vamal, ANSA, ANTA și Poliția de Frontieră. În cadrul acțiunii, colaboratorii CNA, asistați de membrii grupului de inițiativă "CNA Studentesc" au interacționat cu cetățenii, ultimii fiind informați cu privire la modalitățile de denunțare a actelor de corupție, fiind încurajați să apeleze la acestea atunci când se confruntă cu asemenea acte.

▪ **O acțiune de sensibilizare similară a fost desfășurată la 13 mai 2017, în Grădina publică "Ștefan cel Mare" din centrul capitalei, unde a avut loc Orășelul European 2017.** În cadrul acesteia, angajații Centrului alături de reprezentanții Ambasadelor străine și cei ai instituțiilor de stat din Republica Moldova, și-au făcut simțită prezența printr-o acțiune de sensibilizare anticorupție, în cadrul căreia, cu suportul membrilor grupului de inițiativă "CNA Studentesc", au interacționat cu cetățenii care au venit să viziteze orășelul, repartizând totodată și broșuri, flăgulețe și alter materiale informative.

▪ **Participarea la două acțiuni desfășurate de comun cu membrii grupului de inițiativă "CNA Studentesc", „Corupția în reflectoare. Proces penal simulat”.** În cadrul acestora, organizatorii de comun cu angajații CNA, au furnizat informații tinerilor prezenți la eveniment, despre cum să recunoască actele de corupție și să le distingă de alte infracțiuni, care sunt modalitățile de prevenire ale acestora, dar și care pot fi urmările atunci când un act de corupție este documentat și dosarul ajunge în instanța de judecată.

▪ **La 15.09.2017, angajații CNA au participat la "Ziua ușilor deschise" organizată de către Parlamentul RM, în contextul "Săptămânii Deschiderii Parlamentare" în perioada 11-15 septembrie 2017, unde au fost sensibilizați sute de vizitatori ai evenimentului și repartizate sute de pliante, cărți poștale, flăgulețe și calendare.**

▪ **Centrul Național Anticorupție a facilitat participarea echipei de fotbal la Turneul de fotbal organizat de Delegația UE în RM între echipele Uniunii Europene și cele ale Parteneriatului Estic (27 mai 2017).** În final, echipa CNA a devenit câștigătoarea Turneului, fiind premiată de către șeful Delegației UE în Republica Moldova.

▪ **Platforma on-line E-learning.** A fost semnat Acordul de preluare a mașinii virtuale și a licenței platformei de la Biroul Central Anticorupție (CBA) din Polonia (20.04.2017) și Compania Advisio CM. Au fost realizate mai multe modificări și adaptări ale platformei, pe care a fost încărcat primul Modul "Crearea climatului de integritate instituțională", compus din 5 cursuri și un test final, cu emiterea unui certificat care atestă absolvirea cursului de către agenții publici. După lansarea oficială a platformei, urmează să fie încărcate și alte module de cursuri de instruire on-line, pe măsură ce acestea sunt realizate. Fiind adaptată realităților, necesităților și specificului național, platforma va servi drept instrument de instruire la distanță a audiențelor CNA.

▪ **Newsletter (buletin informativ) internațional.** Centrul Național Anticorupție a stabilit contacte cu HATVP (Înalta Autoritate pentru Transparența Vieții Publice), cu sediul la Paris, Franța, careia îi furnizează lunar, informații succinte despre cele mai importante realizări, acestea fiind incluse ulterior într-un buletin informativ ce conține cele mai relevante activități anticorupție de pe mapamond. La acest link <http://www.hatvp.fr/presse/international-newsletter-of-hatvp-october-2017/> se poate accesa newsletter-ul din luna Octombrie 2017.

▪ **Parteneriat pe plan internațional.** A fost stabilit un parteneriat cu Organizația internațională „Network for integrity” prin intermediul căruia, pentru a promova integritatea, se facilitează schimbul de informații și cele mai bune practici între membrii organizației, care împărtășesc experiența lor.

<http://www.networkforintegrity.org/integrity-freedom-campaign-urges-citizens-show-zero-tolerance-towards-corruption/>

▪ **Pagina web CNA.** O variantă nouă și îmbunătățită a paginii web a CNA a fost dezvoltată și lansată. Serviciul a solicitat și beneficiat de instruire pentru administrarea domeniilor de competență de pe aceasta, pentru plasarea informațiilor, a materialelor foto și video. Permanent, Serviciul reflectă activitatea sa precum și a Secției instruirii, prin plasarea comunicatelor la secțiunea special alocată pentru aceasta. La fel Serviciul gestionează profilul de Facebook a Direcției generale prevenirea corupției, asigurând plasarea și distribuirea informațiilor referitoare la activitățile anticorupție realizate de CNA.

▪ **Campania „Integritatea este libertate”.** Aceasta a fost lansată la data de 20 septembrie 2017, fiind desfășurată o conferință de presă în acest sens, cu participarea managerului proiectului „Consolidarea funcțiilor Centrului Național Anticorupție de prevenire și analiză a corupției”, Olga Crivoliubic. Campania se bazează pe o serie de filmulețe scurte, cu o durată de la 3 pînă la 6 minute. Acestea fiind realizate sub forma unor „lecții de integritate”, asupra cărora angajații Serviciului de comun cu Atelierul Sergiu Prodan și angajații BDR Associates, au lucrat în comun. Angajații Serviciului cu suportul administratorului paginii web a CNA, au realizat o subpagină pe aceasta <http://www.cna.md/integritate/>, unde este publicată toată informația despre Campanie și toate materialele realizate în cadrul acesteia. În scopul promovării campaniei, au fost publicate banere cu sloganul campaniei pe paginile instituțiilor publice din țară, pentru a facilita promovarea acesteia și accesarea mai amplă de către public. De asemenea au fost expediate solicitări la toate televiziunile înregistrate în Republica Moldova, prin intermediul cărora s-a solicitat difuzarea produselor video realizate în cadrul campaniei, inclusiv a spotului anticorupție. Produsele video sunt derulate la TV, iar angajații CNA participă la emisiuni tematice dedicate campaniei. Totodată, angajații Serviciului au expediat un demers în adresa Consiliului Coordonator al Audiovizualului prin intermediul căruia au solicitat recomandarea spre difuzare televiziunilor, a spotului anticorupție și a celorlalte materiale video. În cadrul unei ședințe la sediul CCA, demersul a fost aprobat și expediat către directorii de televiziuni. Mai mult, a fost elaborat un concept de benzi desenate, cu interpretarea rigorilor de integritate și o redare altfel a fillerelor video „Lecții de integritate”. Astfel, cele 15 benzi desenate au fost tipărite în 500 de exemplare pentru fiecare model.

▪ **Parteneriate cu Asociații și alte instituții naționale.** În luna septembrie 2017, angajații Serviciului au avut o întâlnire cu reprezentanții Asociației Obștești “Părinți Solidari”, care sunt interesați în promovarea integrității în sfera învățământului primar și secundar. În cadrul acesteia au fost stabilit un acord de colaborare, la care a aderat și Inspectoratul Școlar Național al Ministerului educației, culturii și cercetării al Republicii Moldova. În cadrul parteneriatului, CNA acordă suport la planificarea și elaborarea conținutului unor campanii de sensibilizare pentru mediul online, care sunt desfășurate de către Asociația sus-numită. Totodată, angajații CNA au participat la întrunirile organizate în acest context, de către Asociația Obștească “Părinți Solidari”, Inspectoratul Școlar Național al Ministerului Educației, Procuratura Generală, părinți, cadre didactice etc, unde au fost discutate aspectele ce țin de integritatea în instituțiile de învățământ și colectarea ilegală a banilor.

▪ **A fost desfășurat concursul de desene “Talentul nu ia mită. Integritatea în imagini” ediția a IV-a 2017.** Acesta a fost desfășurat în cadrul Campaniei de informare „Integritatea este libertate” și în contextul Zilei internaționale anticorupție, care este celebrată anual la data de 9 decembrie la nivel internațional. Concursul a constat din mai multe etape în care , inițial, participanții au fost instruiți de către angajații CNA în privința măsurilor de asigurare a climatului de integritate instituțională, după care au realizat lucrările. Au fost selectați 14 câștigători, în urma jurizării la care au participat reprezentanții PNUD, ai mediului artistic și CNA.

▪ **Conferința Națională Anticorupție 2017** desfășurată cu suportul CNA, în cadrul căreia, câștigătorii concursului de desen au fost premiați de către Proiectul PNUD, cu tablete grafice și diplome, iar desenele acestora au fost imprimate pe “Calendarul Integrității 2018”, tipărit într-un număr de 2500 de exemplare.

ANEXA IV. Indicii statistici privind activitatea de depistare a infracțiunilor

- **Structura și dinamica infracțiunilor depistate**

Denumirea infracțiunilor depistate	2016	2017	Dinamica
Acte de corupție și conexe corupției	720	698	-3%
Spălarea banilor	32	39	+22%
Alte categorii	106	144	+14%

- **Categoriile infracțiunilor de corupție și conexe corupției depistate**

Denumirea infracțiunilor depistate	2016	2017	Dinamica %
Art.324. Corupere pasivă	128	151	+18%
Art.325. Coruperea activă	75	69	-8%
Art.326. Traficul de influență	137	209	+53%
Art.327. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu	69	89	+30%
Art.328. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu	124	91	-20%
Art.329. Neglijența în serviciu	22	16	-27%
Art.330/2 Îmbogățire ilicită	2	8	+300%
Art.332. Falsul în acte publice	27	21	-22%
Art.333 Luare de mita	-	7	-
Art.334 Dare de mita	2	-	-
Art.335. Abuzul de serviciu	43	37	-14%

ANEXA V. Exemple de cauze de rezonanță socială investigate

În rezultatul efectuării măsurilor speciale de investigație și a acțiunilor de urmărire penală, în comun cu Procuratura Anticorupție, au fost reținuți mai mulți funcționari pentru acte de corupție:

- cauzele penale în privința Consulilor Generali ai Republicii Moldova pe faptul coruperii pasive pentru a îndeplini acțiuni contrar funcțiilor acestora și anume, perfectarea în regim de urgență, în lipsa unor documente obligatorii, vize de intrare pe teritoriul Republicii Moldova.
- cauza penală în privința Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare pe faptul coruperii pasive și anume, acceptarea și primirea mijloacelor bănești, pentru semnarea actelor ce ar confirma transmiterea unui teren, proprietate a Colegiului Național de Viticultură și Vinificație Chișinău cu locația în Stăuceni.
- cauza penală în privința Ministrului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor pe faptul coruperii pasive și depășirii atribuțiilor de serviciu, care în comun cu directorul general-interimar al Administrației de Stat a Drumurilor și șefii a două companii de construcții au exercitat presiuni asupra unei companii câștigătoare a licitațiilor finanțate de Banca Europeană de Investiții (BEI) cu scopul de a o constrânge să cedeze o parte din volumul de lucru unor agenți economici afiliați.
- cauza penală în privința factorilor de decizie ai Ministerului Mediului și Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor pe faptul săvârșirii de către o persoană cu demnitate publică a unor acțiuni care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și anume: influențarea factorilor de decizie ai administrațiilor publice locale pe întreg teritoriu Republicii Moldova.
- cauza penală în privința Viceministrului Economiei pe faptul abuzului de putere și prejudicierea bugetului de stat în proporții deosebit de mari.
- cauza penală în privința viceministrului Finanțelor pe faptul depășirii limitelor și drepturilor acordate prin lege, și anume: grăbirea alocării mijloacelor financiare în sumă de 15.000.000 lei și favorizarea alocării suplimentare a unei sume similar destinate consolidării bazei tehnico-materiale a instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican".
- cauza penală în privința judecătorului Curții de Apel Chișinău pe faptul pronunțării unor încheieri contrare legii și abuzul de serviciu, săvârșit din interes material și în scopul realizării interesul unei terțe persoane, acțiuni soldate cu urmări grave.
- cauza penală în privința ex-președintelui Consiliului raional Criuleni, pe faptul coruperii pasive.
- cauza penală în privința Primarului General al mun. Chișinău pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu.
- cauza penală în privința secretarului Consiliului mun. Chișinău pe faptul coruperii pasive pentru semnarea unor decizii și îndeplinirea urgentă a acțiunilor în exercitarea funcției sale.
- cauzele penale în privința ex-consilierului și consilierului municipal Chișinău, pe faptul coruperii active a secretarului Consiliului municipal Chișinău, în scopul includerii pe ordinea de zi a ședinței CMC proiectul de decizie cu privire la darea în arendă a unui lot de

pământ, proiectul de decizie cu privire la stabilirea relațiilor funciare de arendă a lotului de pământ, precum și urgentarea eliberării altor acte permissive.

- cauza penală în privința vice-pretorului sectorului Buiucani, pe faptul pretinderii și primirii de bunuri materiale pentru a influența pretorul sect.Buiucani și alte persoane din cadrul Primăriei mun.Chișinău la semnarea documentelor necesare.
- cauza penală în privința factorilor decizie ai Primăriei Comunei Băcioi, mun. Chișinău și anume grupul de lucru pentru achiziții responsabil de organizarea licitațiilor publice pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu.
- cauza penală în privința ex-procurorului general pe faptul comiterii infracțiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu.
- cauza penală în privința procurorului în Procuratura de Circumscripție Chișinău, pentru extorcarea și primirea sumei de 8500 de euro în scopul influențării judecătorilor din cadrul Curții de Apel Bălți asupra primirii unei decizii favorabile.
- cauza penală în privința unei persoane cu demnitate publică din cadrul Serviciului Informații și Securitate, pe faptul tentativei folosirii intenționate a situației de serviciu în interesul unei terțe persoane.
- cauza penală în privința factorilor de decizie ai SRL„Imperial Unit” pe faptul abuzului de serviciu și evaziune fiscală, în rezultatul căreia statul a fost prejudiciat cu 24,5 mln. lei.